İŞKUR

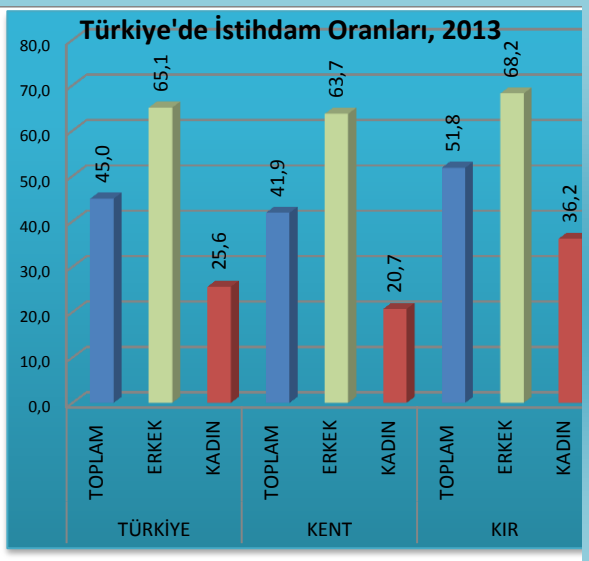

2013

SİİRT

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SİİRT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2013)

Hazırlayan

Adnan KARANFİL

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Siirt İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum

Ahmet AYDIN

Siirt Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2013 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 100 bin 852 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 87 bin 719'dur. İlimizde bu kapsamda 366 işyeri tespit edilmiş ve 347 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2013 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ömer ASLAN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
GRAFİKLER LİSTESİ iv
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ 7
GİRİŞ 14
BİRİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 14
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 14
EKONOMİK VERİLER 14
NÜFUS GÖSTERGELERİ 17
EĞiTiM GÖSTERGELERİ 20
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 21
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 27
İKİNCİ BÖLÜM 39
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 39
AMAÇ VE YÖNTEM 39
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 41
AÇIK İŞLER 44
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 48
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 50
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 51
SONUÇ 52
KAYNAKÇA 54
EKLER 55
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 55
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 58
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 58
Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012) 59
Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013) 60
Ek 3- A-Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 61
Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri *67*
Ek 4- Diğer Tablolar 71

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Yatırım Teşvikleri Siirt 2012
Tablo 2. Kurulan, Kapanan Şirket İstatistikleri
Tablo 3. Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (15+ Yaş)- 2012 Siirt
Tablo 4. Yaş Bağımlılık Oranları
Tablo 5. 2009-2012 Yıllarına Göre Siirt, Alınan Göç, Verilen Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı
Tablo 6. Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı
Tablo 7. Eğitim durumuna ve iş arama sürelerine göre işsizler,15+yaş, bin kişi, 2012 TRC3 Bölgesi
Tablo 8. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRC3, bin kişi, 2012
Tablo 9. Yıl İçinde Alınan Açık İşler Siirt-Türkiye 2008-2012
Tablo 10. Sosyal Durumuna Göre Açık İşler
Tablo. 11 En fazla açık iş bulunan ilk 10 meslek
Tablo 12. Meslek Grubuna Göre Açık İşler
Tablo 13. Sektörlere Göre Açık İş Sayıları
Tablo 14. En fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk 10 meslek
Tablo 15. Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları
Tablo 16. Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı
Tablo 17 Eğitim Durumuna Göre Başvuru Sayısı
Tablo 18. Mesleklere Göre Başvuru Sayıları
Tablo 19. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirme Sayıları
Tablo 20. En fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 10 Mesleğe İlişkin Sayılar
Tablo 21. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme Sayıları
Tablo 22. Sektörlere Göre İşe Yerleştirme Sayıları
Tablo 23. Öğrenim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Alanlar
Tablo 24. Açılan Kurs Türleri ve Sayıları
Tablo 25. Açılan Kurs Türlerine Göre Cinsiyet bazında Katılımcı Sayıları
Tablo 26 İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2013)
Tablo 27 Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı (ilk on meslek)
Tablo 28. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%
Tablo 29. 2013 Yılı Aralık Ayı ve 2014 Yılı Haziran Ayı İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranı (%)
Tablo 30. İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek- %

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları -Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3) 2004-2010
Grafik 2. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)
Grafik 3. Sektörlere Göre Bölgesel Paylar TRC3(Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)
Grafik 4. Kamu Yatırımlarının İllere Göre Sektörel Dağılımı-2012
Grafik 5. Yerleşim Yeri ve Cinsiyete Göre Nüfus
Grafik 6. Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus-2012 Siirt
Grafik 7. İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı
Grafik 8. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları (TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) 2012
Grafik 9. İktisadi faaliyetlere göre istihdam edilenler (15+ yaş 2012)
Grafik 10. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRC3, %, 2012
Grafik 11. İşteki duruma göre istihdam edilenler TRC3-2012 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)
Grafik 12. Eğitim Durumuna Göre İşgücü, TRC3,%,2012
Grafik 13. Türkiye ve TRC3 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012
Grafik 14. Türkiye ve TRC3 sektörel kayıt dışı çalışma oranı, % 2012
Grafik 15. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRC3,%,2012
Grafik 16. İşteki Duruma Göre Kayıt dışılık Oranı,TRC3,%,2011
Grafik 17. Eğitim durumuna ve Cinsiyete göre işsizlik oranı (%) (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)2012
Grafik 18. Cinsiyet Bazında Kayıtlı İşsiz Dağılımı-2008-2012 Siirt
Grafik 19. Bekleme Sürelerine Göre Kayıtlı İşsiz Dağılımı
Grafik 20. Cinsiyet Bazında Başvuru Dağılımı 2008-2012
Grafik 21. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı
Grafik 22. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları
Grafik 23. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları
Grafik 24. Açık İşlerin Sektörlere Göre dağılımı %2013
Grafik 25. Sektörlere Göre Açık İş Oranları %, 2013
Grafik 26. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı % 2012
Grafik 27. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Oranları, % 2012
Grafik 28. Açık İşler İçin istenen Eğitim Düzeyleri, % 2012
Grafik 29. Açık İşlerin Aranma Yollarına Göre Dağılımı SİİRT
Grafik 30. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri
Grafik 31. Temininde Güçlük çekilen Mesleklerin Sektörlere Göre Dağılımı %
Grafik 32. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı %
Grafik 33. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekle
Grafik 34. Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk. Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Lahor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation Andı Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPTA: Türkiye İşgücü Piyasası Talep Araştırması

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

.

YÖNETİCİ ÖZETİ

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyoekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2010 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 2010 itibariyle 6.805 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 50 daha az katma değer yaratmaktadır. 2012 yılının sonu itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,2 ile sınırlı kalırken, ilde yapılması planlanan kamu yatırımı toplam 81.028.000 TL'dir.

Siirt ilinde, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin verileri ışığında kurulan ve kapanan şirket istatistiklerine bakıldığında 2012'nin ilk on ayında 2011 yılına göre kurulan şirket sayısında % 4 kapanan şirket sayısında ise % 9 artış olmuştur.

Siirt ilinin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Bu bağlamda Siirt ili içerisinde bulunduğu TRC3 bölgesinin nüfus olarak en küçük ilidir. Yerleşim yerlerine göre nüfusa bakıldığında Siirt ili toplam nüfusunun % 62'si il veya ilçe merkezlerinde, % 38,3'ü ise belde veya köylerde yaşamaktadır. İl veya ilçe merkezlerinde yaşayanların oranının Türkiye geneli olan % 77'den daha düşük olduğu görünmektedir. Yani Siirt ilinde kırsal alanda yaşayanlar Türkiye ortalamasından daha fazladır.

Siirt ilinde çalışma yaşı (15-64) nüfus 176.089 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı % 56,6' dır. Bu yaş grubunun Siirt içinde cinsiyet dağılımı % 27,9 erkek, % 26,8 kadın şeklindedir. Siirt ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların oranı toplam il nüfusu içindeki oranı % 39,2'dir. Siirt ilinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise % 4,1 olup, Türkiye ortalamasından düşüktür. 2012 yılında Siirt ili toplam nüfusu önceki yıla göre 411 kişi artarak 310.879 kişi olmuştur.

15+ yaş nüfusunun % 14,2'si okuryazar değildir. Nüfusun % 14,3'ü sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Bu iki kategoridekilerin toplamı alındığında Siirt ilinde "diplomasızlar" % 28,5 olmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 46)[1] lise altı eğitimliler oluşturmaktadır.

Siirt ili göç oranlarına bakıldığında Siirt'tin göç veren bir il olduğunu söylemek mümkündür. 2011-2012 yılına bakıldığında Siirt'ten göç eden insanların net sayısının 5.805 olduğu görülmektedir. Bu tabloya göre en fazla net göç hızı 2012 yılında görülmektedir.

Siirt ilinde 2010/2011 döneminde ilköğretimden mezun olan 7.230 öğrenciden 3.790'ı genel ve mesleki ve teknik orta öğretim olmak üzere orta öğretime devam etmektedir. 2010 yılında 12.440 olan toplam yeni kayıt sayısı 2011 yılında 13.185'e çıkarak % 6 oranında bir artış göstermiştir. Türkiye genelinde bu oran % 3'tür. Bu verilerden yola çıkarak Siirt ilinde örgün eğitimin son bir yıllık artış hızı Türkiye ortalamasından iki kat daha fazladır. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin % 48'ine karşılık

[1] Lise altı eğitimliler ilkokul, orta okul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

gelen 3.440 öğrenci örgün öğretime devam etmediği, açık öğretim kapsamına geçtiği ya da göç yoluyla ilden ayrıldığı düşünülebilir.

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına cinsiyet eşitliği, eğitim durumu, sektörler arası dağılım gibi göstergeler ışığında bakmak gerekmektedir. Bu tür bir analiz için gerekli verilerin çoğu TÜİK Hane halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Ancak bu verilerin büyük bölümü Siirt iline özel değildir; Mardin, Batman, Şırnak, Siirt illerini kapsayan TRC3 bölgesi bütününde mevcuttur. Dolayısıyla bu bölümde sunulacak analiz Siirt ili özelinden ziyade, bölgesel özellikleri yansıtmaktadır. Ancak bu analiz mümkün olduğu ölçüde Siirt iline ait verilerle de zenginleştirilmeye çalışacaktır.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında TRC3 bölgesinde İşsizlik oranı 2012 yılı itibariyle % 21,3'tür.. İşgücüne katılım oranı % 35'tir. İstihdam oranı % 27,5 ile % 45,4 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır.

Bölgede ağırlıklı olarak Hizmet sektöründe çalışma yoğunluğu görülmektedir. Bu sektördeki yoğunluk Türkiye ortalaması olan %49,4'lük orandan bile daha yüksektir. Sanayi sektöründeki oran Türkiye ortalamasına yakın bir oranda gözükürken, yine Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında en fazla farklılık bölgenin en az çalışan oranının veren Tarım sektöründe olduğu görülmektedir.

En yüksek istihdam oranı erkeklerde ve kadınlarda 25-34 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınlara göre 7 ile 10 kat arasında bir fazlalık göstermektedir.

Bölge istihdamının % 51,5'i kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle hem tarım sektöründe hem de tarım dışı sektörlerde kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bölgede tarım sektöründe kayıt dışı çalışma oranı % 91,5, tarım dışı sektörlerde ise % 46' dır. Bölgede kayıt dışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe % 61,5 olan kayıt dışı çalışma oranı hizmetler sektöründe % 40,3'e gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından çok yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. Buna karşılık hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin yüksekliği hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasına biraz daha yakın olmasına yol açmaktadır.

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı ile erkeklerin kayıt dışı oranı arasında pek fazla bir fark yoktur. Az bir farkla kadınlarda bu oran daha yüksektir. Erkeklerde % 52,2 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 46,2'dır. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine erkekler aleyhinedir. Bu fark tarımdakinden daha fazladır. Tarım dışında erkeklerin % 47,4'ü, kadınların da % 32,3'ü kayıt dışı çalışmaktadır. Bölgede tarım sektöründe çalışan kadınların tamamının kayıt dışı olması dikkat çekicidir.

Bölgede toplam işsizlik oranı % 21,3,'tür. Eğitim durumu açısından en düşük işsizlik oranı % 10,8 ile yükseköğretimlerde iken en yüksek işsizlik oranı okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görülmektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Bu eğilim kadınlarda daha baskındır. Kadınların lise ve dengi okul mezunlarında % 27,3 olan işsizlik oranı ile kadınların işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim alanıdır. Bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Okuma yazma bilmeyen kadınlarda işsizlik oranı büyük farkla düşük seviye görülürken, lise ve dengi meslek okulu alanında tam tersine yüksek bir oranla farklılık göstermektedir. Eğitim düzeyi yükselen kadınların Türkiye geneline paralel bir şekilde TRC3 bölgesinde de daha çok işgücü piyasasına katıldığı ancak iş bulamadığı görülmektedir. Bu nedenle yüksek eğitimliler arasında kadın işsizlik oranları erkek işsizlik oranlarından daha yüksektir.

Bekleme sürelerine göre işsizliğe bakıldığında, Türkiye genelinden farklı olarak, TRC3 bölgesinde İş bulmuş başlamak için bekleyenlerin olmadığı görülmektedir. Bir yıldan az süredir iş arayanların sayısıyla bir yıl ve daha uzun zamandır iş arayanların oranlarında büyük bir farklılık olduğu görülmektedir. Gerek uzun süreli işsizlik gerekse de 1 yıldan az süreli işsizlik, eğitim bazında incelendiğinde toplam % 68 oranıyla lise altı eğitimlilerde olduğu görülmektedir. Uzun süreli işsizlikte en düşük oranın okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görülmektedir.

2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 30,7'si işgücüne katılırken, 2010 yılında bu oran % 36'ya yükselmiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 66,1'i, 2012 yılında ise %65'i işgücü dışındadır. İşgücü dışında olanların % 10,6'sı bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 14,3'ü eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 3,5'i de emeklidir. Kadınların oluşturduğu % 52,2'lik oran da ev işleri ile meşgul olanlardan oluşmaktadır.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. İşgücü dışında olanların % 25'ini erkekler oluştururken, kadınlarda bu oran % 75'e çıkmaktadır. Erkeklerde işgücü dışında bulunma nedeninin başında eğitim ve öğretime devam etme yer alırken, kadınlarda ev işleri ile meşgul olma yer almaktadır.

Siirt geneli sosyal durum yönünden bakıldığında, toplam 3.401 açık iş ilanı verilmiştir. Bunlardan 3.367 normal, 30 özürlü, 4 de eski hükümlüdür. Açık işler özürlü bazında değerlendirildiğinde Siirt'te % 0,9 ile Türkiye oranı Siirt'in oranının yaklaşık 12 katıdır. Siirt'te sanayi sektörünün gelişmesi ile bu oranın daha da yükselmesi bekleniyor. 2012 yılı içerisinde Siirt'te ve Türkiye genelinde kamu ve özel iş yerlerine yönelik açılan açık iş talepleri verilmiştir. Siirt'te özel iş yerlerinde 644 kamuda 2.757 açık iş talebi verilmiştir. Genel ortalamada bu sayı özel işyerlerinde, Türkiye genelinde 851.136 kamuda ise 140.668'dir. Siirt'in özel ve kamuya yönelik açık iş taleplerinin toplamı 3.401'dir. Bu sayı Türkiye genelinde 991.804'tür. Buna göre Siirt'in Türkiye genelinde ortalaması % 0,3'tür.

Siirt sektör bazında açık iş dağılımında ilk sırayı Eğitim İkinci sırayı Diğer hizmet faaliyetleri Üçüncü sırayı ise Bilgi ve İletişim almaktadır. Ülke genelinde ise ilk sırayı imalat sektörü almaktadır. Sektörlerin il genelindeki gelişmişliği değerlendirildiğinde Siirt eğitim alanında diğer sektörlere göre ön plana çıkmıştır. Açık işler en az tarım, ormancılık ve balıkçılık sektöründe görülürken, Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri ve madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe açık işler hiç olmamıştır.

2012 yılına ait kayıtlı işsiz sayısı verilerine göre Siirt'te 11.269 kayıtlı işsiz mevcuttur. Bu verilere göre kimi yaş gruplarında daha yoğun kayıtlı işsiz mevcuttur. Bu yaş gruplarından ilk sırayı 2.992 kişi ile 20-24 yaş aralığı almaktadır. Bu oran Türkiye geneli 20-24 yaş aralığı genel sayının % 0,6'sıdır. Genel toplama bakıldığında Türkiye geneli kayıtlı işsizlerin yoğunluk gösterdiği yaş aralığında ilk sırayı 524.838 kişi ile 25-29 yaş aralığı almaktadır. Siirt'te 25-29 yaş aralığı işsiz sayısı 2.406 kişi ile ikinci sırada yer almaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, yaş ve kayıtlı işsiz sayısı arasında ters orantı vardır. Yaş arttıkça kayıt sayısı düşmüştür. Genel toplama bakıldığında Siirt'te 11.269 kişi sayısı Türkiye geneli toplam sayının % 0,5'ini kapsamaktadır. Genç nüfusun işsizlik sorunu gelişmiş ülkelerdeki gibi Türkiye'nin de önemli bir sorunudur. Bu bağlamda gençlere dönük aktif istihdam tedbirlerinin önemi çok fazladır. Bunların başında istihdamı arttıracak teşviklerde bulunmak, işsizliğin yoğun olduğu yaş gruplarına yönelik kurslar düzenlemek ve yatırımları arttırmak gelmektedir.

2012 yılı Siirt bekleme süresine göre işsiz sayısı verilerinde bekleme süresine göre işsiz sayısında en çok yığılma 3.459 kişi ile 1-6 ay arası bekleyenlerde olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde de en çok yığılma 699.091 kişi ile 1-6 ay arası bekleyenlerde olduğu görülmektedir. Bekleme sürelerindeki genel toplam Siirt'te 10.954 Türkiye geneli ise 2.251.377 Siirt'in bu sayıya oranı % 0,5'tir.

Siirt ve Türkiye genelinde hangi mesleklere kaç başvuru yapıldığı verilerine göre Siirt'te ilk sırada ve en çok başvuru sayısı ile Beden İşçisi (Genel) mesleği birinci sırada yer almaktadır. Siirt bu meslek itibari ile 6.241 sayı ile genel toplamda % 54,3'lük bir dilimi kapsamaktadır. Siirt'te başvuru sayısına göre ikinci sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği ile 860 başvuru ile genel toplam içinde % 7,5'lik pay almıştır.

Mesleklere yapılan başvurular dikkate alındığında hem Siirt'te hem de Türkiye geneli genel başvuru sayısında nitelik gerektirmeyen işlere yapılan başvurular, nitelik gerektiren işlere yapılan başvurulara göre büyük pay yer almıştır. Bu da nitelikli eleman temininin sıkıntılarının var olduğunu göstermektedir. Nitelik gerektiren mesleklere bakıldığında Siirt'te ilk sırayı 538 sayı ile Büro Memuru (Genel) mesleği ön plandadır.

Nitelikli eleman temininin kolaylaştırılması çeşitli çalışmalar gerektirmektedir. Gerek İŞKUR' un gerekse halk eğitim merkezleri gibi vatandaşın meslek edinmesine kolaylık sağlayan kurum ve kuruluşların daha fazla eğitim ile daha fazla sayıda niteliksiz vatandaşa ulaşması gerekmektedir. Bu tür çalışmalar sonucunda hem nitelikli eleman temini kısmen de olsa karşılanacak hem de vatandaşın çeşitli meslek dallarında iş bulması kolaylaşacaktır.

Siirt'te normal durum bazında işe yerleştirilenlerin sayısı 3.156'dır. Bu sayı Türkiye genelinde normal işe yerleştirmelerin genel toplamının % 0,6'sını kapsamaktadır. Bu doğrultuda ikinci sırada 16 özürlü ve üçüncü sırada 4 eski hükümlü işe yerleştirilmiştir. Siirt'in işe yerleştirilen eski hükümlü sayısı genel toplamın eski hükümlü sayısının % 1,2'sidir. İşe yerleştirmelerin Siirt'teki sayısı 3.176'dır ve Türkiye geneli toplam işe yerleştirme 556.587'dır. Siirt'in toplamda oranı % 0,6'dır.

Siirt'te en çok işe yerleştirme 2293 sayı ile ilköğretim mezunları arasında yapılmıştır. İkinci sırada 519 sayı ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları arasında üçüncü sırada ise 237 kişi ile okuryazarlar arasında yapılmıştır. Türkiye geneli değerlendirmek gerekirse ilk sırayı 318.636 kişi ile ilköğretim mezunları, ikinci sırayı 159.761 sayı ile lise mezunları, üçüncü sırayı 32.547 kişi ile ön lisans mezunları almaktadır.

2012 yılında Siirt'e ait ilk 20 meslek bazında işe yerleştirmelere bakıldığında Siirt'te ilk sırayı meslek bazında Beden İşçisi (Genel) mesleği 2.072 sayı ile birinci sıradadır. İkinci sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği 753 sayı ile yer almaktadır. Türkiye geneli bakıldığında Beden İşçisi (Genel) birinci sırada, Beden İşçisi (Temizlik) ikinci sırada yer almaktadır.

Siirt genelinde yaş gruplarına göre işsizlik ödenekleri değişkenlik göstermektedir. 15-19 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 1 kişi, işsizlik ödeneği devam eden ve kesilen kişi bulunmamaktadır. 20-24 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 15, işsizlik ödeneği devem eden sayısı 10, işsizlik ödeneği kesilen sayısı ise 4'tür. 25-29 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten kişi sayısı 19, işsizlik ödeneği devem eden kişi sayısı 49, işsizlik ödeneği kesilen sayısı ise 35'tir.

Bu yaş grubu önceki yaş grubuna göre daha çok yoğunluk göstermektedir. 30-34 yaş grubunda Siirt'te işsizlik ödeneği biten kişi sayısı 31, işsizlik ödeneği devam eden kişi sayısı 58, işsizlik ödeneği kesilen kişi sayısı ise 52 olmuştur. 35-39 yaş arası işsizlik ödeneği biten sayısı 9, devam eden sayısı 23, kesilen sayısı 43'tür.

40-44 yaş arası gruba bakıldığında, işsizlik ödeneği biten sayısı 5, devam eden sayısı 27, kesilen sayısı 37'dir. 45-49 yaş grubu arasında bu sayı değişkenlik göstermektedir. Bu yaş grubunda, İşsizlik ödeneği biten sayısı 12, işsizlik ödeneği devam eden sayısı 16, işsizlik ödeneği kesilen sayısı 21'dir.

50-54 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 0, devam eden sayısı 3, kesilen sayısı 3'tür. 55-59 yaş grubuna bakıldığında ise, işsizlik ödeneği biten sayısı 1, devam eden sayısı 1, kesilen sayısı ise, 2'dir. 60-64 yaş grubu arasında işsizlik ödeneği biten sayısı 1, devam edilen sayısı 0, kesilen sayısı 0'dır. 65 yaş ve üstü işsizlik ödeneği biten sayısı 0, devam edilen sayısı 1, kesilen sayısı 0'dır.

Genel olarak bakıldığında Siirt geneli, işsizlik ödeneği biten sayısı 84, devam eden sayısı 188, kesilen sayısı 197'dir. Bu sayı Türkiye genelinde işsizlik ödeneği biten sayısı 75.032, işsizlik ödeneği devam eden sayısı 168.835, kesilen sayısı ise 121.852'dir.

2012 yılı içerisinde Siirt'te ve Türkiye genelinde açılan kurslar ve sayılarına bakıldığında Siirt bazında ilk sırayı işbaşı eğitim programı, Türkiye geneli ilk sırayı işgücü yetiştirme kursları/TYÇP almıştır. Genel toplamda Siirt genelinde açılan tüm kurs sayılarının Türkiye genelinde açılan kurs sayılarına oranı % 0,7'dir. Bu tür kursların açılması diğer tablolarda söz ettiğimiz gibi nitelikli işgücünün karşılanması açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Siirt'te yapılan iş yeri ziyaretlerinde işverenlerin sorunlarından en büyüğü nitelikli işgücünün karşılanamamasıdır. Bu tür problemler Türkiye'nin çoğu ilinde mevcuttur. Bu yüzden işçi ve işveren açısından baktığımızda hem işçinin hem de işverenin isteğinin karşılanması bu tür kursların açılması ile kısmen de olsa çözülecektir. Avrupa ülkelerinin kalkınma hızını düşündüğümüzde hem teknolojinin gelişmesi hem de bu teknolojiyi kullanacak işgücünün yüksek olması, gelişmişlik düzeyini de beraberinde yükseltmiştir. Ülkemizin bu doğrultuda bu tür kurslar açması, ileriki yıllar için olumlu sonuçlar doğuracaktır. Yetişen nitelikli işgücü hem işverenin ihtiyacını karşılayacak hem de işsizlik oranı düşecektir.

2013 İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre Siirt ilinde işyerlerinin % 30,5'lık kısmını Toptan ve Perakende Ticaret sektörü oluşturmaktayken, bunu % 24,8'lik oranla İnşaat sektörü takip etmektedir. Söz konusu sektörler % 55,3'lik oranla Siirt ilinde işyerlerinin yarıdan fazlasını oluşturmaktadır. Üçüncü sırada İmalat sektörü yer almaktadır. Bu sektörü sırasıyla İdari ve Destek Hizmetleri, Ulaştırma ve Depolama Konaklama ve yiyecek, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri takip etmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların yaklaşık % 21'ini idari ve destek hizmet faaliyetleri ile Toptan ve perakende Hizmet sektöründe yer almaktadır. İlin en fazla çalışanı olan bu iki sektöre hakim olan yine erkek çalışanlardır. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 10,1'i iken, bu oran ilde % 21'e yükselmektedir. İlde % 18 ile üçüncü sırada yer alan İnşaat sektörünü %7,8 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, % 7,6 ile imalat ve % 7,5 ile Ulaştırma ve depolama sektörleri takip etmektedir. Kadınların en fazla çalıştığı sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür.

Araştırma verileri çerçevesinde meslek gruplarına göre istihdama bakıldığında Siirt (% 24,74) ile toplamda en fazla istihdamın nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda yoğunlaştığı görülmektedir. Toplamda ikinci olarak en fazla istihdam edilen meslek grubu Hizmet ve satış elemanları (% 20), üçüncü sırada da %14,6 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu oluşturmaktadır. Tesis ve makine operatörleri grubu Siirt için dördüncü sırada yer alan meslek grubu iken, bu gurubun tamamına yakını % 99,9'unu erkekler % 0,1'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Kadınların en fazla çalıştığı meslek grubu Profesyonel meslek grubu (%2,7)olduğu görülmektedir. Büro hizmetlerinde çalışan grup ile Yöneticiler meslek grubu (%5) en az çalışılan meslek grubu olarak göze çarpmaktadır.

Toplam istihdamın yarısına yakınını oluşturan İlk on meslek Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (genel), Beden İşçisi (Temizlik), Şoför (Yük Taşıma), Ağır Kamyon Şoförü, Beden İşçisi (inşaat), Büro Memuru, Pazarlamacı ve Özel Güvenlik ve Koruma Meslek elemanıdır. Bu kapsamda çalışanların sayısı toplam çalışanların %39,2'sini oluşturmaktadır. Erkeklerde toplam çalışanların % 40,7' sini ilk on meslekte çalışanlar oluşturmaktadır. Kadınlarda toplam çalışanların ise % 49,6'sını ilk on meslekte çalışanlar oluşturmaktadır. Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Hemşire, Temizlik görevlisi ve sekreter olarak ilk sıralarda olduğu görünmektedir.

Araştırma kapsamında açık iş oranı; mevcut açık iş sayısının mevcut istihdam/çalışan ve açık sayısının toplamına oranıdır[2]. Araştırma sonuçlarına göre Siirt ilindeki açık iş oranı % 1,3 olduğu görülmektedir. İlde oransal olarak en fazla açık iş bulunan ilk üç sektör sırasıyla Mesleki Teknik ve Bilimsel faaliyetler(% 20), Bilgi ve İletişim (% 6,4), İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler (% 3,5) ve Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri (% 3,3) sektörüdür.

Siirt ilinde söz konusu açık işlerin %34,7'si toptan ve perakende ticaret sektöründedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri % 20,8 ile ikinci sırayı alırken, % 12,2'lik oranla İnşaat sektörü izlemektedir. Araştırma sonucunda dikkat çeken Eğitim sektörünün % 1'lik oranla son sırada bulunmasıdır.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Satış Danışmanı Mesleğidir. Açık işlerin % 10,9'unu Satış Danışmanı Mesleği oluşturmaktadır. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alanlar ile diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir. Üçüncü sıradaki % 7,3 ile Garson, % 6,9 ile Fizyoterapist, %5,9 ile Hamurkâr ve Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Öğretmeni , %5 ile Cep Telefonu Ve Aksesuarları Satış Elemanı ve Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim meslekleri yer almaktadır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin % 66'sını oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında işverenler ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bilgilerden birisi de açık işlerin temin edilme kanallarıdır. Buna göre, Siirt'te açık işlerin temini için işverenlerin % 55,2'sı İŞKUR, % 40,1' akraba eş dost vasıtasıyla, %30,6'sı internet sitelerinden ve % 7,4'ü de gazetelere ilan vererek açık işlerini kapatmaktadırlar. Buna göre Siirt ilinde işverenler özel istihdam bürolarını açık işlerin temini için kullanmamaktadır.

İŞKUR aracılığıyla açık işlerin karşılandığı meslek Garson (servis elemanı) mesleği olurken, akraba eş -dost vasıtasıyla yapılan karşılanmalar Pazarlamacı meslekte görülmesi dikkat çekicidir. İnternet sitelerinden karşılanan meslekler genelde Fizyoterapist, Çocuk gelişimci, işitme ve zihinsel engellilere yönelik meslekler olduğu görülmektedir.

İşverenlerden en çok talep edilen beceri, meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Meslekte yeterli bilgi becerisi % 78,5 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi % 47,7ile Takım çalışması, % 45 ile Fiziki Güç ile Bilgisayar takip etmektedir. İşverenlerden en az talep edilen beceri, proje olması dikkat çekicidir. İşverenler tarafından birden fazla beceri düzeyi tercih edilebildiğinden toplam % 100'ü aşmaktadır.

[2] Açık İş Oranı = (Açık İş Sayısı * 100) / (Mevcut istihdam/çalışanlar + Açık İş Sayısı).

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2013 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur. Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör % 34 ile Toptan Perakende ve Ticaret sektörüdür. İkinci sırada %16,4 ile İmalat sektörü yer alırken, üçüncü sırada % 14,7 ile İnşaat sektörü yer almaktadır. İlde dördüncü sırada % 10,6 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler yer alırken beşinci sırada %6,5. le konaklama ve yiyecek sektörü ile yer almaktadır.

Temininde en çok zorluk çekilen meslek Pazarlamacı mesleğidir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 11,5'ini Pazarlamacı mesleği oluşturmaktadır. Bu mesleği % 9,4 ile El ve makine dikişçisi takip etmektedir. Temininde en çok zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasındaki ise fark minimum düzeydedir ve bu meslekler sırasıyla % 5,6 ile Hemşire, % 4,3 ile Sıvacı, % 4,2 ile Satış danışmanı, % 3,1 ile Kepçe operatörü, % 2,4 ile İş makineleri operatörü, % 2,1 ile Oto bakım onarımcısı, % 1,9 ile Muhasebeci ve CNC Torna Tezgâhı Operatörü' dür.

Mesleklerin teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu % 73,4 oranında istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada % 61,9ile elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte ise % 36,4 ile eleman bulunamaması gelmektedir. İşverenler tarafından birden fazla temininde güçlük çekilme nedeni tercih edilebildiğinden toplam % 100'ü aşmaktadır.

Mesleklerin teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. Tabloda dikkat çekici olan unsurun, mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinin arasında önerilen ücretin az bulunması faktörünün olmamasıdır.

Siirt İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2013 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 5,9 iken bu beklenti 2014 yılı Haziran ayı sonunda 3 puan azalış göstererek % 2,9 düşmüştür.

2013 yılı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 333 ile Kültür sanat Eğlence Dinlence ve spor % 25 ile Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler ve % 16 ile İmalat sektörü olduğu görülecektir. 31 Aralık itibariyle istihdam artışı beklenmeyen tek sektör İnşaat sektörüdür.

2014 yılı 30 Haziran itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 131 ile Kültür sanat Eğlence Dinlence ve spor, % 25 ile Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler ve % 10 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü olduğu görülecektir. Her iki dönemde de diğer sektörlere büyük fark atarak yüksek oranda istihdam artışı beklenen sektörün Kültür sanat Eğlence Dinlence ve spor sektörü olması dikkat çekicidir. 31 Aralık 2013 itibariyle meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında Siirt için ilk üç sırada Beden İşçisi (İnşaat)), El Ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Futbolcu mesleği yer almaktadır. 30 Haziran 2014 itibariyle meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında Siirt için ilk üç sırada Beden İşçisi (İnşaat), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle) ve İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina mesleği şeklindedir. Her iki dönemde de dikkat çekici olan Beden İşçisi (İnşaat) mesleğinin en çok artış beklenenler arasında ilk sırada olmasıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Bu kısımda işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan özellikle kalkınma ve ekonomik gelişim boyutunu ortaya koyan ve işgücü bileşenlerini etkileyen ekonomik veriler ele alınarak, ilin işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[3] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyoekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Siirt ilinin yer aldığı TRC3 (Batman, Mardin, Şırnak ve Siirt illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en az gelişmiş il, 78. sırada olan Şırnak'tır. Siirt 77. sırada yer alırken, Mardin 74. ve Batman 70. sırada bulunmaktadır.

EKONOMİK VERİLER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyoekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2010 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Grafik 1. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları -Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3) 2004-2010

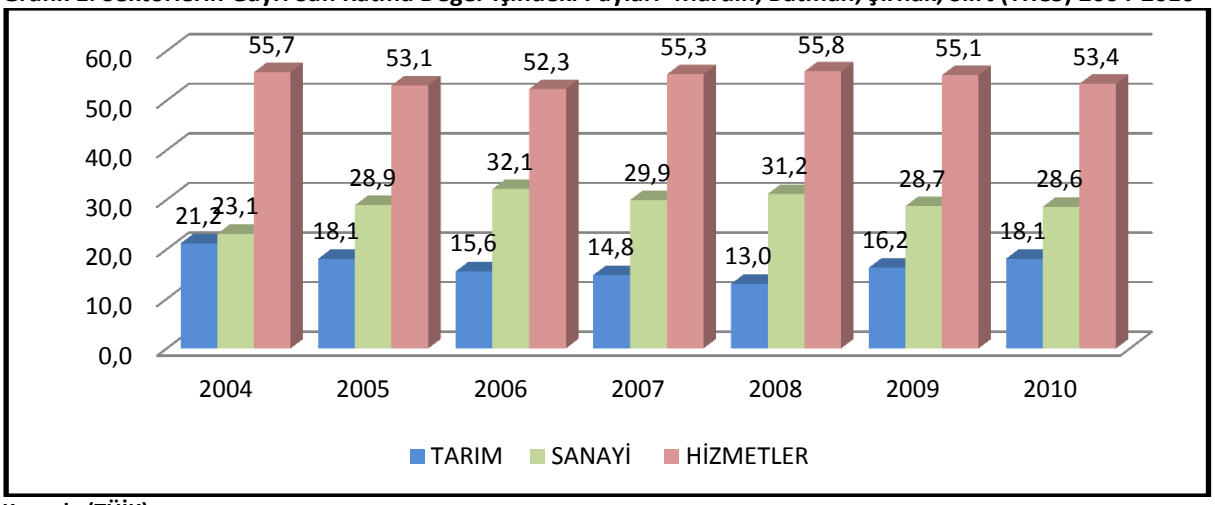

Kaynak: (TÜİK)

[3] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

Siirt ilinin de içerisinde yer aldığı TRC3 bölgesinde ağırlık ilk sırada hizmetler ve Sanayi sektörü lehinde artış göstermiştir. 2008 yılı itibariyle Siirt ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer[4] itibariyle hakim sektör % 55,8'lik pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 31,2 ile sanayi yer almaktadır. Tarım sektörü, % 13 ile en az paya sahip sektör olmasına rağmen bölge Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasından (8,5) 2,5 puan daha yüksektir. 2004 yılına göre artış en yüksek oranla sanayi sektöründedir. 2009 ve 2010 yıllarına baktığımızda Tarım sektöründe diğer yıllara göre 3 puanlık bir artış olduğu, sanayi sektöründe her iki yılda da yaklaşık % 3 oranında bir düşüş olduğu görülmektedir.

Grafik 2. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)

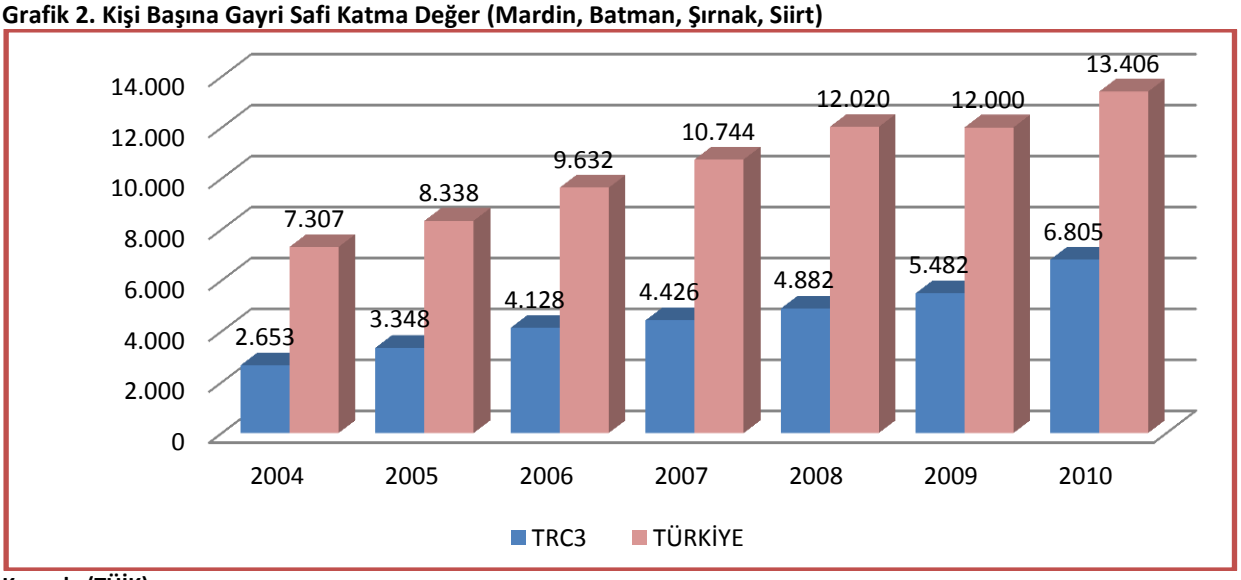

Kaynak: (TÜİK)

Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 2010 itibariyle 6.805 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 50 daha az katma değer yaratmaktadır. 2012 yılının sonu itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,2 ile sınırlı kalırken, ilde yapılması planlanan kamu yatırımı toplam 81.028.000 TL'dir.

Grafik 3. Sektörlere Göre Bölgesel Paylar TRC3(Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)

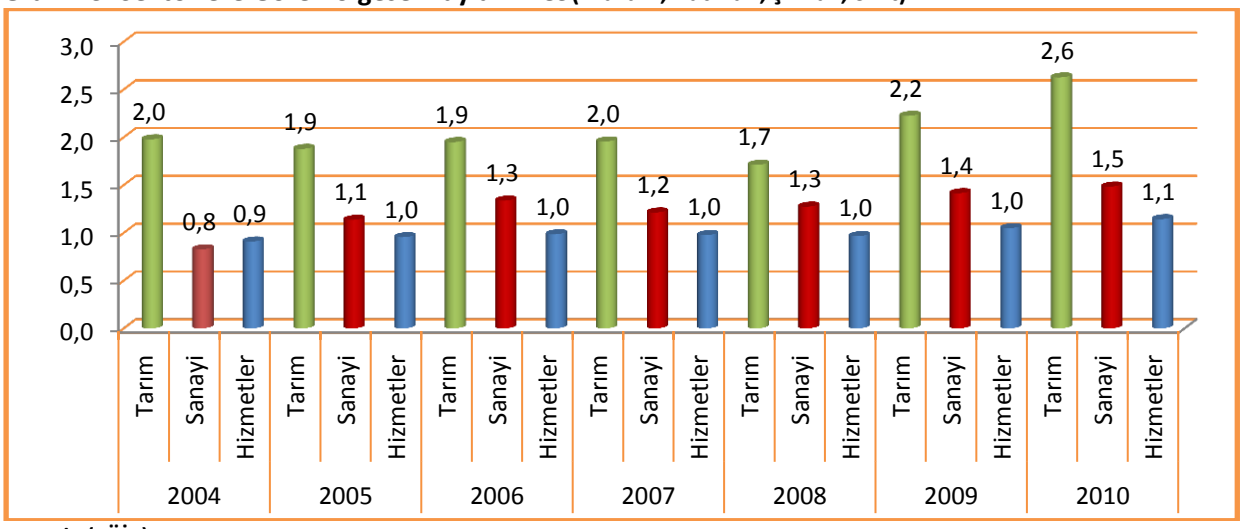

Kaynak: (TÜİK)

[4] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2013 yılı olup, 2010 yılı değerlerini içermektedir. 2011 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

Tablo 1. Yatırım Teşvikleri Siirt 2012

Sektörü	Sum of Belge Adedi	Sum of Sabit Yatırım (Milyon TL)	ORAN	Sum of İstihdam	İSTİHDAM MALİYETİ
HİZMETLER	1	2	14,3%	38	54.341 TL
İMALAT	3	13	42,86%	603	22.364 TL
MADENCİLİK	2	104	28,6%	75	1.389.177 TL
TARIM	1	3	14,3%	15	220.000 TL
Genel Toplam	7	123	100,0%	731	1.685.882 TL

Kaynak: (TÜİK)

İl geneline bakıldığında yatırım teşvikleri %42 oranıyla imalat sektöründe görülmesine rağmen, istihdam maliyeti açısından en büyük miktarın madencilik sektöründe olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Kurulan, Kapanan Şirket İstatistikleri

YIL	SİİRT İLİ KURULAN/KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
2012	49	3	35	13	2	12	1	11
2011	47	1	38	19	3	11	1	16
	%4	%200	-8%	-32%	-33%	9%	0%	-31%

Kaynak: TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verileri ışığında, Siirt ilinde kurulan ve kapanan firma istatistiklerine bakıldığında 2012 yılında, 2011 yılına göre şu tür değişimler izlenmektedir:

- Kurulan şirket sayısı % 4 artmıştır.
- Kapanan şirket sayısı % 9 artmıştır.
- Açılan gerçek kişi işletme sayısı %8, kapanan gerçek kişi işletme sayısı %31 azalmıştır.
- Tasfiyeye giren şirket sayısı %32, tasfiyeye giren kooperatif sayısı %33 azalmıştır.

Bu durumda, değişimin en çok gerçek kişi işletmelerinde yaşandığını; şirket kurulma oranlarında azalma olsa da kapanma oranlarının da azalma olduğu; değişimin en az yaşandığı firmaların ise, kapanma oranları ile kurulma oranlarının birbirine yakın olduğu, kooperatifler olduğunu söylemek mümkündür. Sayısal olarak çok az olan işletme sayılarındaki küçük azalışlar oransal olarak daha büyük görülebildiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Grafik 4. Kamu Yatırımlarının İllere Göre Sektörel Dağılımı-2012

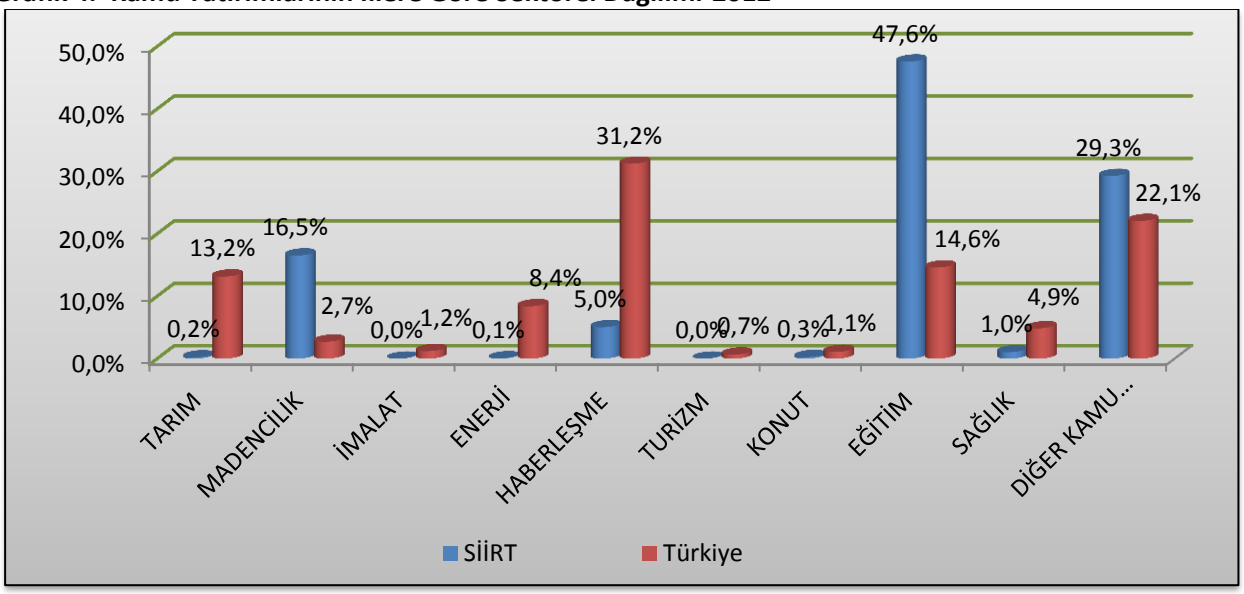

Kaynak: (TÜİK)

İlde kamu yatırımları ülke geneli ile karşılaştırıldığında birçok sektörde farklılık göstermektedir. En fazla yoğunluk ilde eğitim sektöründe görülürken, ülke genelinde haberleşme sektörü ilk sırayı almaktadır. Dikkat çekici olan il ve ülke düzeyinde de Turizm ve imalat sektörlerine yönelik kamu yatırımlarının çok düşük seviye olmasıdır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

Siirt ilinin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Bu bağlamda Siirt ili içerisinde bulunduğu TRC3 bölgesinin nüfus olarak en küçük ilidir.

Grafik 5. Yerleşim Yeri ve Cinsiyete Göre Nüfus

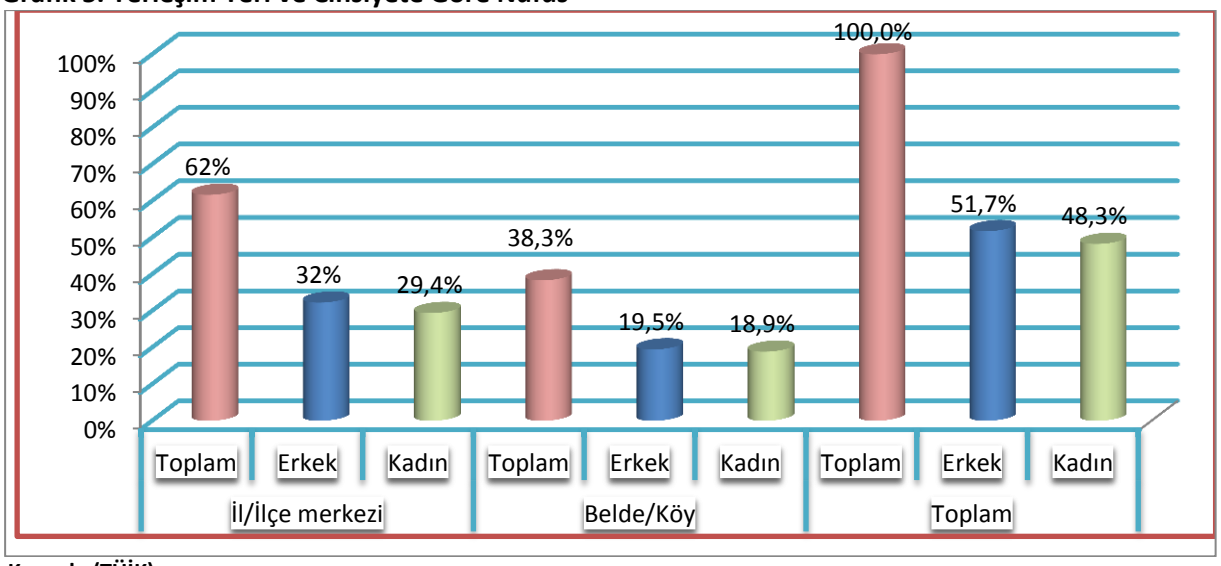

Kaynak: (TÜİK)

Yerleşim yerlerine göre nüfusa bakıldığında Siirt ili toplam nüfusunun % 62'si il veya ilçe merkezlerinde, % 38,3'ü ise belde veya köylerde yaşamaktadır. İl veya ilçe merkezlerinde yaşayanların oranının Türkiye geneli olan % 77'den daha düşük olduğu görünmektedir. Yani Siirt ilinde kırsal alanda yaşayanlar Türkiye ortalamasından daha fazladır.

Grafik 6. Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus-2012 Siirt

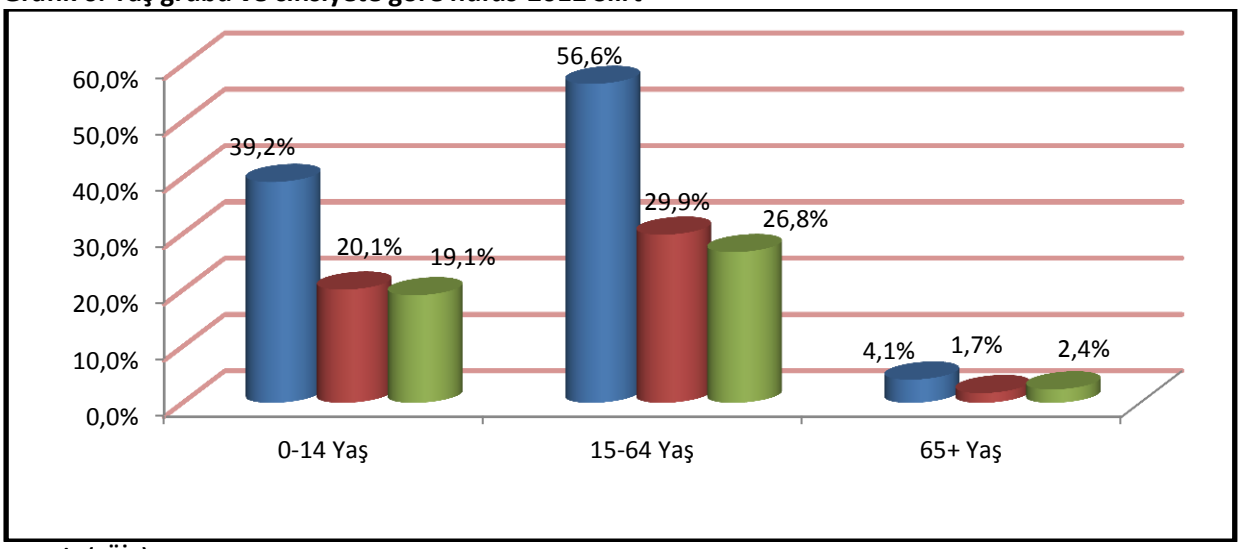

Kaynak: (TÜİK)

Siirt ilinde çalışma yaşı (15-64) nüfus 176.089 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı % 56,6' dır. Bu yaş grubunun Siirt içinde cinsiyet dağılımı % 27,9 erkek, % 26,8 kadın şeklindedir. Siirt ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların oranı toplam il nüfusu içindeki oranı % 39,2'dir. Siirt ilinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise % 4,1 olup, Türkiye ortalamasından düşüktür. 2012 yılında Siirt ili toplam nüfusu önceki yıla göre 411 kişi artarak 310.879 kişi olmuştur.

Tablo 3. Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (15+ Yaş)- 2012 Siirt

Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	26.724	4.896	21.828
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	27.029	9.115	17.914
İlkokul mezunu	29.308	14.304	15.004
İlköğretim mezunu	52.469	32.332	20.137
Ortaokul veya dengi okul mezunu	4.924	3.548	1.376
Lise veya dengi okul mezunu	30.933	22.983	7.950
Yüksekokul veya fakülte mezunu	12.448	8.714	3.734
Yüksek lisans mezunu	518	407	111
Doktora mezunu	142	90	52
Bilinmeyen	4.251	1.804	2.447
Toplam	**188.746**	**98.193**	**90.553**

Kaynak: TÜİK

15+ yaş nüfusunun % 14,2'si okuryazar değildir. Nüfusun % 14,3'ü sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Bu iki kategoridekilerin toplamı alındığında Siirt ilinde "diplomasızlar" % 28,5 olmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 46)[5] lise altı eğitimliler oluşturmaktadır.

Tablo 4. Yaş Bağımlılık Oranları

Yaş grubu	YAŞ BAĞIMLILIK ORANLARI		
	Toplam	**Erkek**	**Kadın**
0-14	69%	67%	71%
65+	7%	6%	9%
Toplam	77%	73%	80%

Kaynak: TÜİK

Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirmeyenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde oluşan % 74,4 oranın, ilin Türkiye ortalamasından (% 59,1) 15 puan daha düşük bir eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Lise altı eğitim düzeyine sahip nüfusun % 42,5'i, okuryazar olmayan nüfusun % 81,7'si, okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen nüfusun % 66,3'ü kadın nüfustur. İlin 15+ yaş nüfusunun sadece % 16,4'ü lise ve dengi okul mezunu, % 7'si yüksek eğitimlidir.

Tablo 5. 2009-2012 Yıllarına Göre Siirt, Alınan Göç, Verilen Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı

YILLAR	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı(‰)
2.009	8.475	11.797	-3.322	-10,88
2010	8.911	13.973	-5.062	-16,69
2011	10.274	14.228	-3.954	-12,66
2012	8.823	14.628	-5.805	-18,5

Kaynak: (TÜİK)

Siirt ili göç oranlarına bakıldığında Siirt'tin göç veren bir il olduğunu söylemek mümkündür. 2011-2012 yılına bakıldığında Siirt'ten göç eden insanların net sayısının 5.805 olduğu görülmektedir. Bu tabloya göre en fazla net göç hızı 2012 yılında görülmektedir.

[5] Lise altı eğitimliler ilkokul, orta okul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Grafik 7. İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı

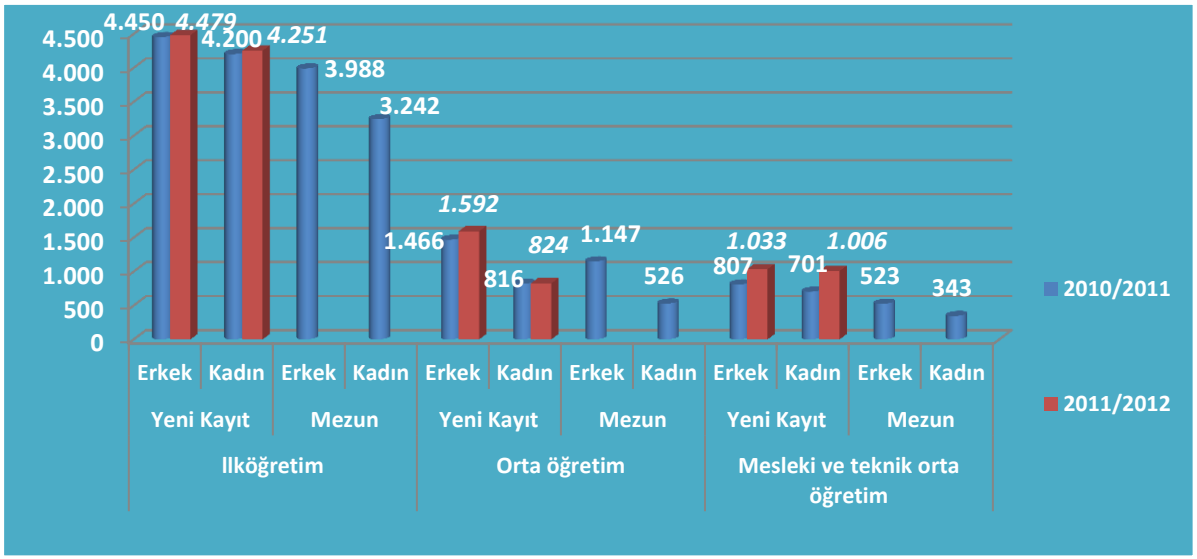

Kaynak: (TÜİK)

Siirt ilinde 2010/2011 döneminde ilköğretimden mezun olan 7.230 öğrenciden 3.790'ı genel ve mesleki ve teknik orta öğretim olmak üzere orta öğretime devam etmektedir. 2010 yılında 12.440 olan toplam yeni kayıt sayısı 2011 yılında 13.185'e çıkarak % 6 oranında bir artış göstermiştir. Türkiye genelinde bu oran % 3'tür. Bu verilerden yola çıkarak Siirt ilinde örgün eğitimin son bir yıllık artış hızı Türkiye ortalamasından iki kat daha fazladır. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin % 48'ine karşılık gelen 3.440 öğrenci örgün öğretime devam etmediği, açık öğretim kapsamına geçtiği ya da göç yoluyla ilden ayrıldığı düşünülebilir.

Tablo 6. Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı

Okullaşma Oranı	İlkokul			Ortaokul			Genel Ortaöğretim			Mesleki Teknik Ortaöğretim		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Bürüt	112,2	111,33	113,11	107,12	108,31	105,85	45,85	59,69	31,14	28,78	32,14	25,22
Net	99,3	99,44	99,15	87,42	87,92	86,89	22,2	26,47	17,66	21,06	22,24	19,81

Kaynak: (TÜİK)

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına cinsiyet eşitliği, eğitim durumu, sektörler arası dağılım gibi göstergeler ışığında bakmak gerekmektedir. Bu tür bir analiz için gerekli verilerin çoğu TÜİK Hane halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Ancak bu verilerin büyük bölümü Siirt iline özel değildir; Mardin, Batman, Şırnak, Siirt illerini kapsayan TRC3 bölgesi bütününde mevcuttur. Dolayısıyla bu bölümde sunulacak analiz Siirt ili özelinden ziyade, bölgesel özellikleri yansıtmaktadır. Ancak bu analiz mümkün olduğu ölçüde Siirt iline ait verilerle de zenginleştirilmeye çalışacaktır. Nüfus ve konut araştırması kapsamında 2012 yılı için elde edilen il düzeyinde işgücü piyasası verilerine ilişkin Ek 4'te özet bir tablo verilmiştir.

Grafik 8. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları (TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) 2012

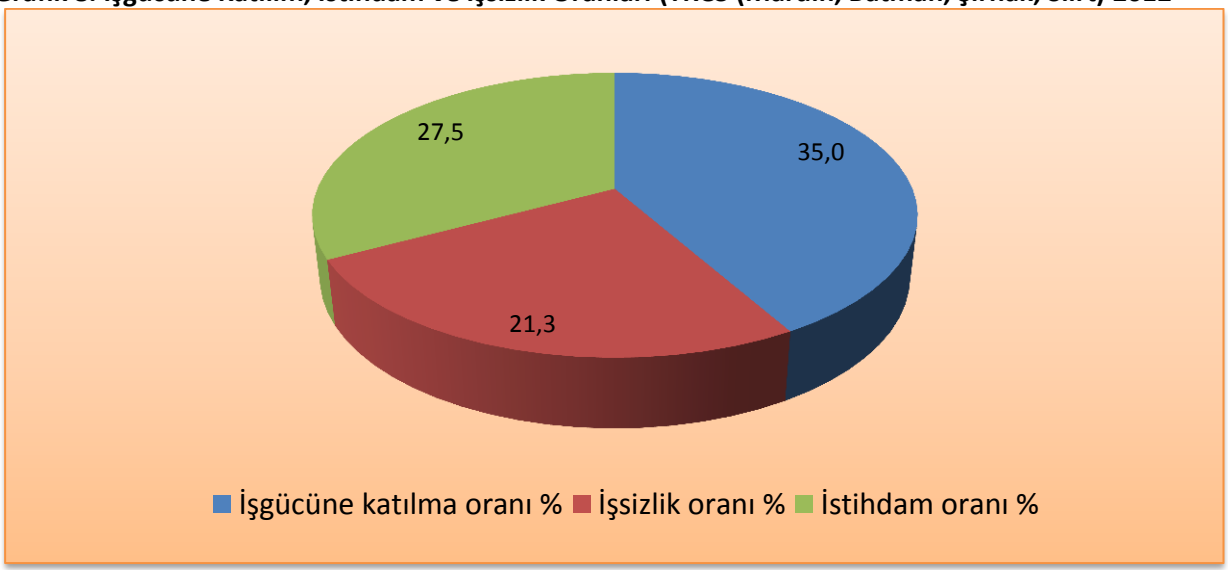

Kaynak: (TÜİK)

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında TRC3 bölgesinde İşsizlik oranı 2012 yılı itibariyle % 21,3'tür.. İşgücüne katılım oranı % 35'tir. İstihdam oranı % 27,5 ile % 45,4 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır.

Grafik 9. İktisadi faaliyetlere göre istihdam edilenler (15+ yaş 2012)

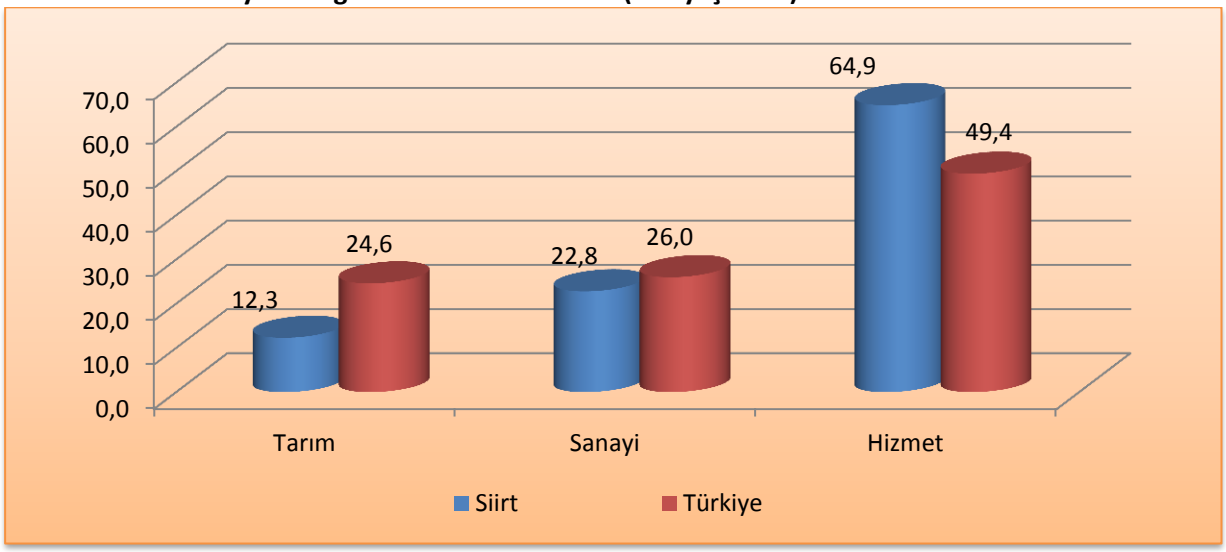

Kaynak: (TÜİK)

Bölgede ağırlıklı olarak Hizmet sektöründe çalışma yoğunluğu görülmektedir. Bu sektördeki yoğunluk Türkiye ortalaması olan %49,4'lük orandan bile daha yüksektir. Sanayi sektöründeki oran Türkiye ortalamasına yakın bir oranda gözükürken, yine Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında en fazla farklılık bölgenin en az çalışan oranının veren Tarım sektöründe olduğu görülmektedir.

Grafik 10. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRC3, %, 2012

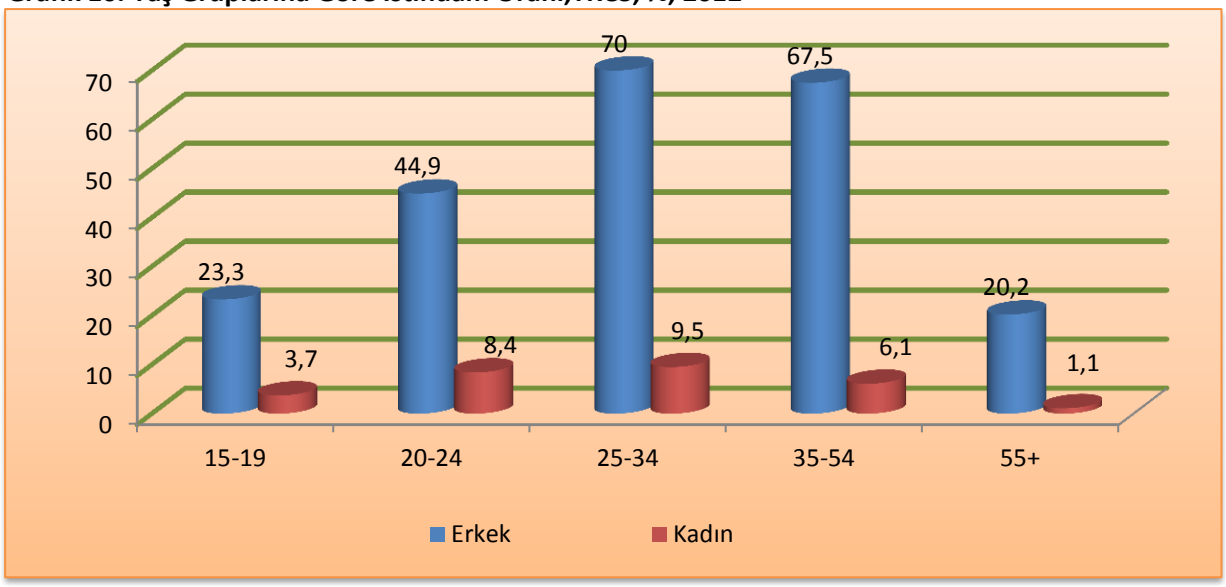

Kaynak: (TÜİK)

En yüksek istihdam oranı erkeklerde ve kadınlarda 25-34 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınlara göre 7 ile 10 kat arasında bir fazlalık göstermektedir.

Grafik 11. İşteki duruma göre istihdam edilenler TRC3-2012 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)

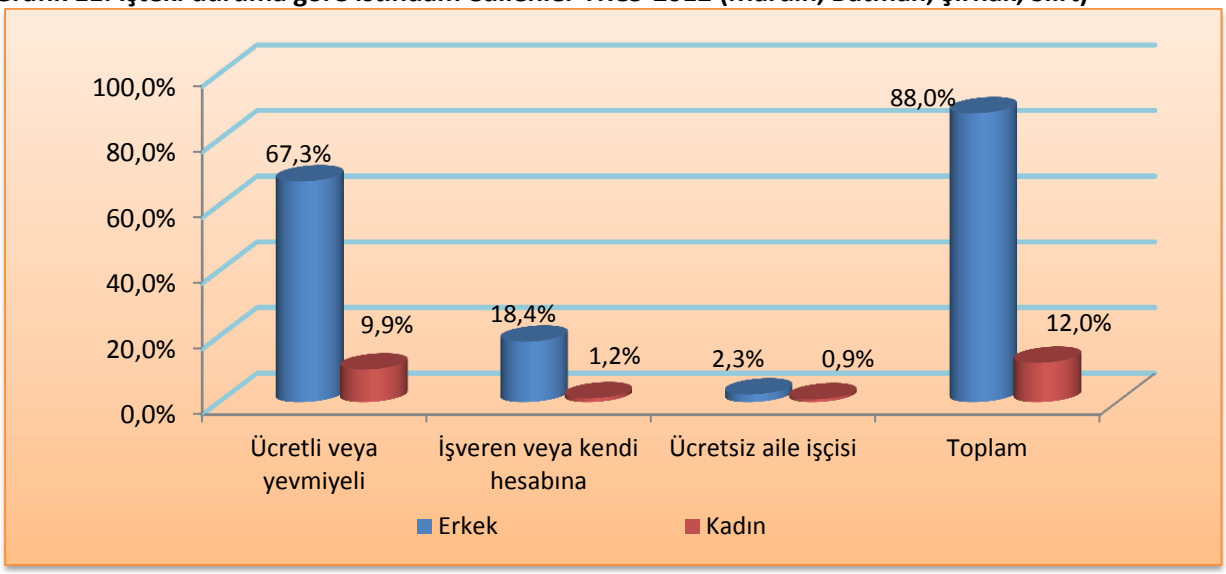

Kaynak: (TÜİK)

Bölgemizde işteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin % 67,3'ü ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken, bu oran kadınlarda çok büyük bir farklılık göstererek % 10'a tekabül etmektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı % 2,3 iken, bu oran kadınlarda % 1 olarak yansımaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin % 28'ini kadınlar oluşturmaktadır. İşveren veya kendi hesabına çalışanlarda önemli özellik kadın-erkek arasındaki en büyük farklılığı göstermesidir.

Grafik 12. Eğitim Durumuna Göre İşgücü, TRC3,%,2012

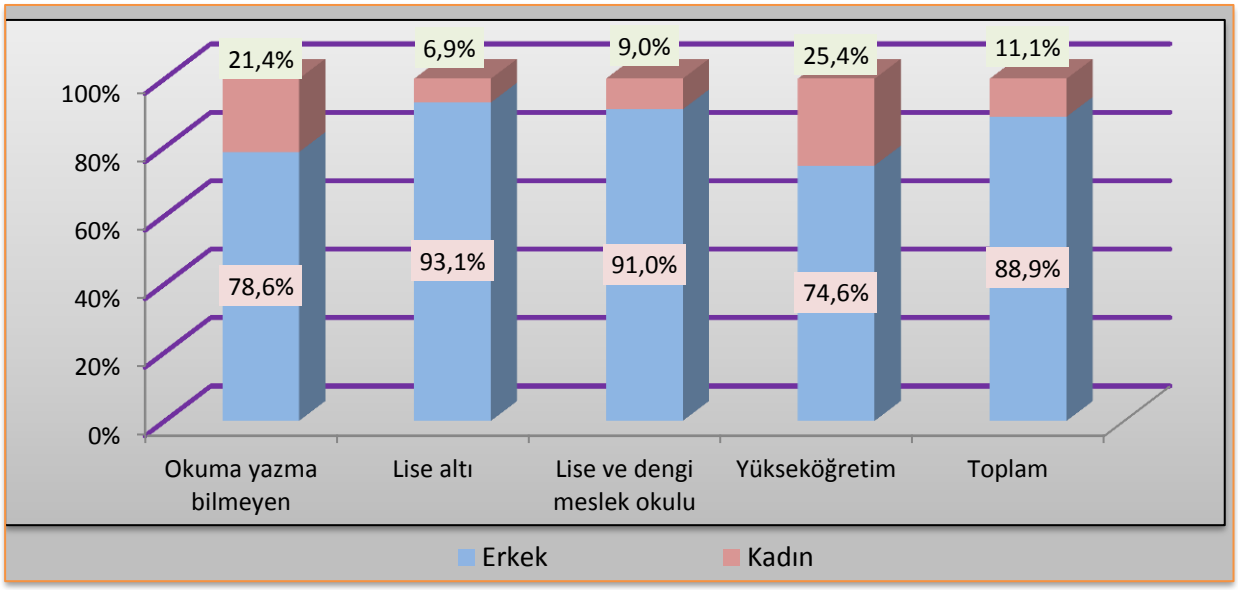

Kaynak: (TÜİK)

İşgücü içerisinde okuma-yazma bilmeyenlerin oranı erkeklerde % 78,6 iken kadınlarda %21,4'tür. Lise altındakilerin oranında erkekler % 93,1 iken kadınlar çok düşük bir oranla %7 olduğu görülmektedir. Kadınlarda Lise ve dengi meslek okulu oranı % 9 iken erkeklerde bu oran %91'dır. TRC3 Bölgesinde kadın payı en çok Yükseköğretim işgücünde olup yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere % 25,4'tür. Tüm eğitim seviyelerinde baskın olan erkek işgücü ise yoğunluk gösterdiği eğitim alanı lise ve dengi meslek okulu ile lise altı mezunlarda kendini çok açık olarak göstermektedir.

Kayıt dışı İstihdam

Bölge istihdamının % 51,5'i kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle hem tarım sektöründe hem de tarım dışı sektörlerde kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bölgede tarım sektöründe kayıt dışı çalışma oranı % 91,5, tarım dışı sektörlerde ise % 46' dır.

Grafik 13. Türkiye ve TRC3 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012

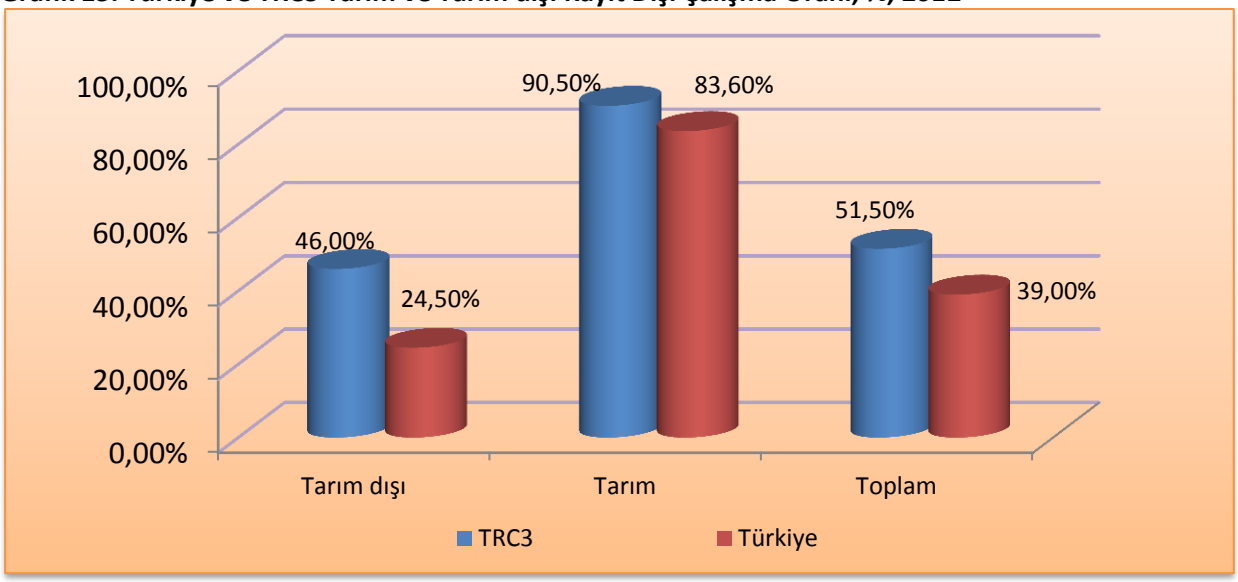

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede kayıt dışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe % 61,5 olan kayıt dışı çalışma oranı hizmetler sektöründe % 40,3'e gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından çok yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. Buna karşılık hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin yüksekliği hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasına biraz daha yakın olmasına yol açmaktadır.

Grafik 14. Türkiye ve TRC3 sektörel kayıt dışı çalışma oranı, % 2012

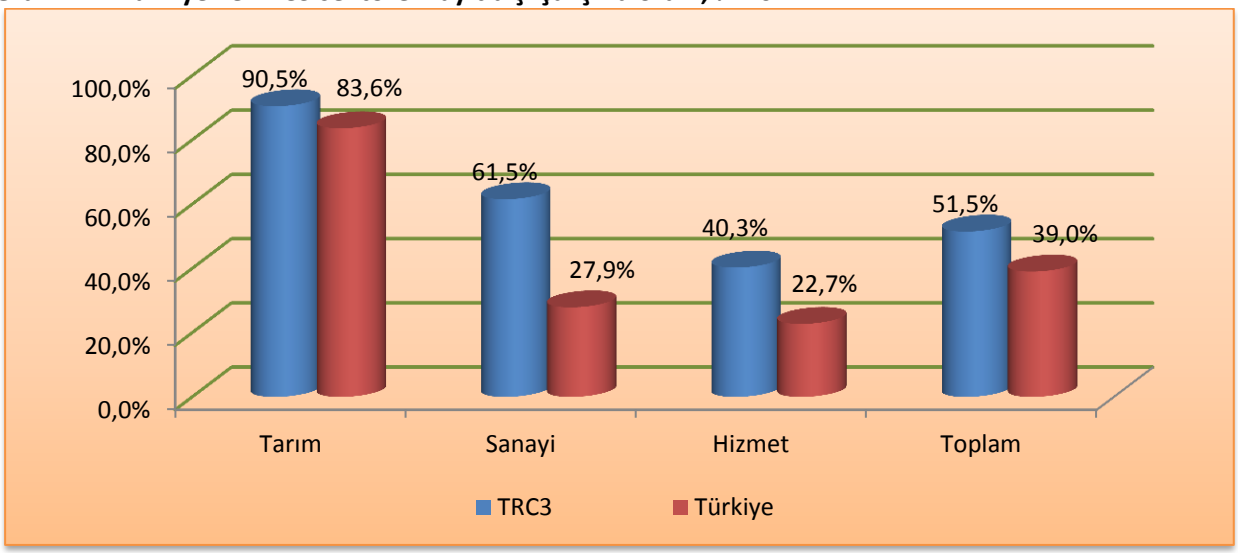

Kaynak: TÜİK, HİA

Grafik 15. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRC3,%,2012

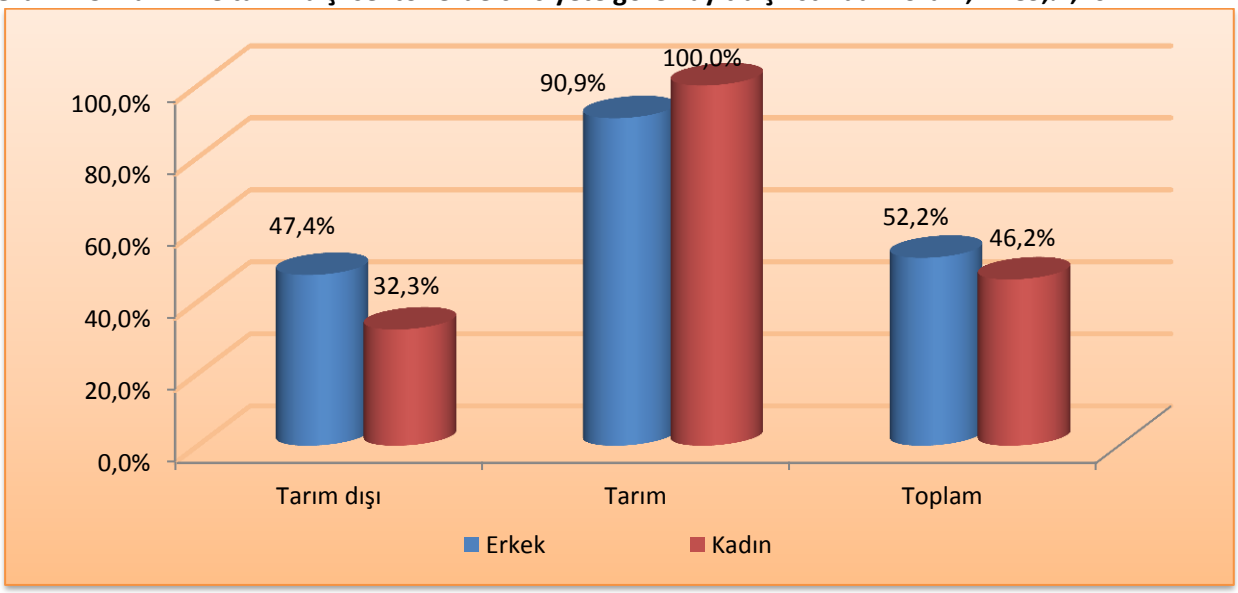

Kaynak: TÜİK, HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı ile erkeklerin kayıt dışı oranı arasında pek fazla bir fark yoktur. Az bir farkla kadınlarda bu oran daha yüksektir. Erkeklerde % 52,2 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 46,2'dır. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine erkekler aleyhinedir. Bu fark tarımdakinden daha fazladır. Tarım dışında erkeklerin % 47,4'ü, kadınların da % 32,3'ü kayıt dışı çalışmaktadır. Bölgede tarım sektöründe çalışan kadınların tamamının kayıt dışı olması dikkat çekicidir.

Grafik 16. İşteki Duruma Göre Kayıt dışılık Oranı,TRC3,%,2011

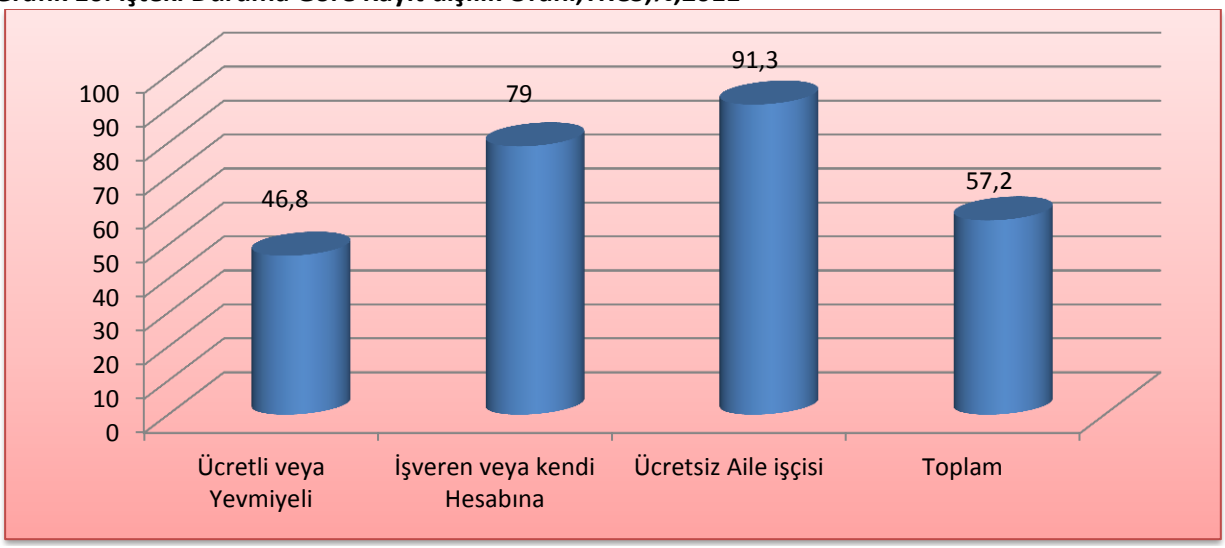

Kaynak: TÜİK, HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların % 46,8'i kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı % 79'dur. En yüksek oran ise % 91,3 ile ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlardadır.

Grafik 17. Eğitim durumuna ve Cinsiyete göre işsizlik oranı (%) (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)2012

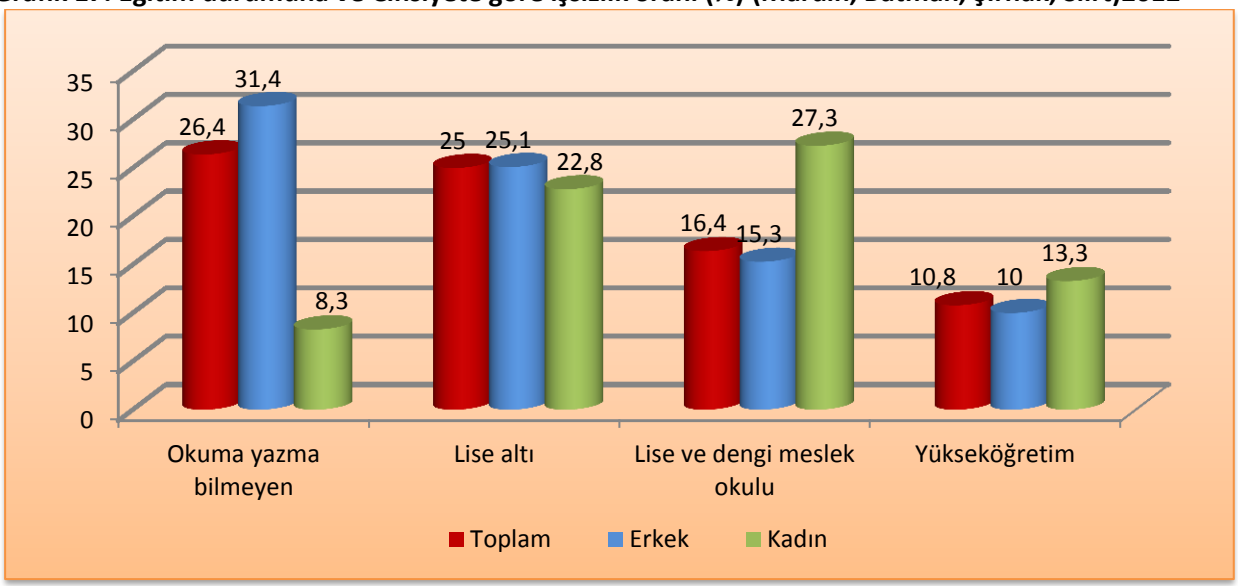

Kaynak: (TÜİK)

Bölgede toplam işsizlik oranı % 21,3,'tür. Eğitim durumu açısından en düşük işsizlik oranı % 10,8 ile yüksek öğretimlerde iken en yüksek işsizlik oranı okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görülmektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Bu eğilim kadınlarda daha baskındır. Kadınların lise ve dengi okul mezunlarında % 27,3 olan işsizlik oranı ile kadınların işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim alanıdır. Bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Okuma yazma bilmeyen kadınlarda işsizlik oranı büyük farkla düşük seviye görülürken, lise ve dengi meslek okulu alanında tam tersine yüksek bir oranla farklılık göstermektedir. Eğitim düzeyi yükselen kadınların Türkiye geneline paralel bir şekilde TRC3 bölgesinde de daha çok işgücü piyasasına katıldığı ancak iş bulamadığı görülmektedir. Bu nedenle yüksek eğitimliler arasında kadın işsizlik oranları erkek işsizlik oranlarından daha yüksektir.

Tablo 7. Eğitim durumuna ve iş arama sürelerine göre işsizler,15+yaş, bin kişi, 2012 TRC3 Bölgesi

	1 yıl yıldan az	1 yıl ve daha çok	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	5	2	**7**
Lise altı	45	20	**65**
Lise ve dengi meslek okulu	8	5	**13**
Yükseköğretim	4	3	**7**
Toplam	**62**	**30**	**92**

Kaynak: (TÜİK)

Bekleme sürelerine göre işsizliğe bakıldığında, Türkiye genelinden farklı olarak, TRC3 bölgesinde İş bulmuş başlamak için bekleyenlerin olmadığı görülmektedir. Bir yıldan az süredir iş arayanların sayısıyla bir yıl ve daha uzun zamandır iş arayanların oranlarında büyük bir farklılık olduğu görülmektedir. Gerek uzun süreli işsizlik gerekse de 1 yıldan az süreli işsizlik, eğitim bazında incelendiğinde toplam % 68 oranıyla lise altı eğitimlilerde olduğu görülmektedir. Uzun süreli işsizlikte en düşük oranın okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görülmektedir.

İşgücü Dışındaki Nüfus

2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 30,7'si işgücüne katılırken, 2010 yılında bu oran % 36'ya yükselmiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 66,1'i, 2012 yılında ise %65'i işgücü dışındadır. İşgücü dışında olanların % 10,6'sı bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 14,3'ü eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 3,5'i de emeklidir. Kadınların oluşturduğu % 52,2'lik oran da ev işleri ile meşgul olanlardan oluşmaktadır.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. İşgücü dışında olanların % 25'ini erkekler oluştururken, kadınlarda bu oran % 75'e çıkmaktadır.

Tablo 8. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRC3, bin kişi, 2012

	Erkek	**Kadın**	**Toplam**
İş bulma ümidi yok	21	4	25
İş aramayıp çalışmaya hazır olan	23	37	60
Mevsimlik çalışan	0	0	0
Eğitim ve öğretimde olanlar	61	54	115
Ev işleri ile meşgul	0	458	458
Emekli	27	1	28
Özürlü yaşlı veya hasta	51	33	84
Ailevi ve kişisel nedenler	4	1	5
Diğer	21	6	27
Toplam	208	594	802

Kaynak: TÜİK, HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada % 77,1 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde % 29,3 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer almaktadır. Erkeklerde ikinci sırada % 24,5 ile özürlü, yaşlı veya hasta olanlar yer alırken, kadınlarda % 9,1 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer almaktadır. Erkeklerde dikkat çeken diğer bir husus iş bulma ümidi olmadığı veya diğer nedenlerle çalışmak istedikleri halde iş aramayanların işgücü dışındaki erkeklerin % 21,2'sini oluşturmalarıdır.

Erkeklerde işgücü dışında bulunma nedeninin başında eğitim ve öğretime devam etme yer alırken, kadınlarda ev işleri ile meşgul olma yer almaktadır.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Tablo 9. Yıl İçinde Alınan Açık İşler Siirt-Türkiye 2008-2012

İller	Yıl İçinde Alınan Açık İş 2012	Yıl İçinde Alınan Açık İş 2011	Yıl İçinde Alınan Açık İş 2010	Yıl İçinde Alınan Açık İş 2009	Yıl İçinde Alınan Açık İş 2008
SİİRT	3.401	904	706	179	73
TÜRKİYE GENEL	*991.804*	*660.623*	*368.636*	*165.890*	*178.620*

Kaynak: İl İPTA

Yıl içinde alınan açık işlerin son 5 yıllık tablosuna göre Türkiye ortalaması ile birlikte oransal olarak artığı görülmektedir. Ancak 2012 yılı itibariyle Siirt ili açık iş oranı Ülke artışın daha büyük bir farklılık gösterdiği göze çarpmaktadır.

Tablo 10. Sosyal Durumuna Göre Açık İşler

	Normal	Özürlü	Eski Hükümlü	Genel Toplam
SİİRT	3.367	30	4	3.401
Türkiye Toplam	868.636	122.637	531	991.804

Kaynak: İl İPTA

Siirt geneli sosyal durum yönünden bakıldığında, toplam 3.401 açık iş ilanı verilmiştir. Bunlardan 3.367 normal, 30 özürlü, 4 de eski hükümlüdür. Açık işler özürlü bazında değerlendirildiğinde Siirt'te % 0,9 ile Türkiye oranı Siirt'in oranının yaklaşık 12 katıdır. Siirt'te sanayi sektörünün gelişmesi ile bu oranın daha da yükselmesi bekleniyor.

2012 yılı içerisinde Siirt'te ve Türkiye genelinde kamu ve özel iş yerlerine yönelik açılan açık iş talepleri verilmiştir. Siirt'te özel iş yerlerinde 644 kamuda 2.757 açık iş talebi verilmiştir. Genel ortalamada bu sayı özel işyerlerinde, Türkiye genelinde 851.136 kamuda ise 140.668'dir. Siirt'in özel ve kamuya yönelik açık iş taleplerinin toplamı 3.401'dir. Bu sayı Türkiye genelinde 991.804'tür. Buna göre Siirt'in Türkiye genelinde ortalaması % 0,3'tür.

Tablo. 11 En fazla açık iş bulunan ilk 10 meslek

İLK ON MESLEK			
SİİRT		TÜRKİYE	
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2101	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	366718
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	745	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	48132
MAKİNECİ (DİKİŞ)	118	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	43931
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	52	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	22153
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	23	BÜRO MEMURU (GENEL)	20913
GARSON (SERVİS ELEMANI)	22	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	20446
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	16	MAKİNECİ (DİKİŞ)	18058
FIRINCI USTASI-UNLU MAMULLER	15	GARSON (SERVİS ELEMANI)	15768
KİLİM DOKUYUCU (EL TEZGÂHI)	13	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	13197
BETONARMECİ	13	REYON GÖREVLİSİ	11054
Toplam	3401	Toplam	991804

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki veriler 2012 yılı Siirt'te ve Türkiye genelinde mesleklere göre açık işlerin verileridir. Bu verilere göre Siirt'te ilk sırayı Beden İşçisi 2101 kişi ile alırken, ikinci sırayı Beden İşçisi (Temizlik) 745 kişi ile üçüncü sırayı ise Makineci (Dikiş) 118 kişi ile almaktadır. Türkiye geneline bakıldığında ilk üç meslek sırayla Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), ve Büro Memuru (Genel)'dur. Genel olarak bakıldığında Siirt'in ve Türkiye'nin verileri ilk üç meslekte neredeyse paralellik göstermektedir. Tabloya dikkat edildiğinde bu sayı daha çok nitelikli mesleklere indikçe çalışan sayının düştüğünü göstermektedir.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle Siirt ili olarak ilk 5 meslek aynı olup, sıralama olarak hemen hemen bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 12. Meslek Grubuna Göre Açık İşler

	BÜRO HİZMETLERİ	HİZMET VE SATIŞ	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKÂRLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
SİİRT	22	65	2885	2	33	123	43	223	5	3401
Türkiye	78182	118845	506818	5371	34754	102277	47770	95453	2334	991804

Kaynak: İl İŞKUR

Bu tabloya göre Siirt genelinde nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda yığılma olmuştur. Bu yığılmanın aynı meslek grubunda Türkiye genelinde de yığılma gösterdiği görülmektedir. Bu meslek grubunun Siirt ortalaması Türkiye geneli ortalamanın % 0,6'sıdır.

Tablo 13. Sektörlere Göre Açık İş Sayıları

İLK ON SEKTÖRE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI			
SİİRT		TÜRKİYE	
Eğitim	486	İmalat	336449
Diğer hizmet faaliyetleri	468	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	94621
Bilgi ve iletişim	430	Diğer hizmet faaliyetleri	90243
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	379	İdari ve destek hizmet faaliyetleri	85594
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	302	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	66264
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	274	İnşaat	53393
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	254	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53282
İmalat	216	Bilgi ve iletişim	44039
İnşaat	205	Ulaştırma ve depolama	42050
Ulaştırma ve depolama	160	Eğitim	38251

Kaynak: İl İŞKUR

Siirt'te ve Türkiye genelinde sektör bazında açık iş dağılımı verilmiştir. Siirt sektör bazında ilk sırayı Eğitim İkinci sırayı Diğer hizmet faaliyetleri Üçüncü sırayı ise Bilgi ve İletişim almaktadır. Ülke genelinde ise ilk sırayı imalat sektörü almaktadır. Sektörlerin il genelindeki gelişmişliği değerlendirildiğinde Siirt eğitim alanında diğer sektörlere göre ön plana çıkmıştır. Açık işler en az tarım, ormancılık ve balıkçılık sektöründe görülürken, Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri ve madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe açık işler hiç olmamıştır.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle Siirt ili olarak 2012 yılında son sıralarda bulunan inşaat sektörü, ilk sırayı alarak, takibinde imalat sektörünün olması dikkat çekicidir. Eğitim sektöründe de yüzde elli bir düşüş görülmektedir.

Tablo 14. En fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk 10 meslek

EN FAZLA KAYITLI İŞSİZİN BULUNDUĞU İLK 10 MESLEK			
SİİRT		**TÜRKİYE**	
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5967	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	580621
BÜRO MEMURU (GENEL)	760	BÜRO MEMURU (GENEL)	142007
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	747	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	92007
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	213	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47614
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	137	SEKRETER	46050
MUHASEBECİ	87	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	45512
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	85	ÖN MUHASEBECİ	38206
ÇOCUK GELİŞİM ELEMANI	83	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	35912
AŞÇI	80	MUHASEBECİ	32002
KAMYONET ŞOFÖRÜ	74	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	26951
Genel Toplam	**11269**	**Genel Toplam**	**2372262**

Kaynak: İl İŞKUR

2012 yılı Siirt ve Türkiye genelinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayısı verilmiştir. Bu verilere göre kayıtlarımızda en çok, Beden İşçisi (Genel) mesleğine mensup kişiler kayıtlıdır. Bu sayı Siirt ili genelinde, 5.967'dir. Türkiye geneli ortalamaya dikkat ettiğimizde bu sayı aynı meslekte 580.621 kişidir. Siirt'in Türkiye geneli rakama oranı % 1'dir. Siirt geneli, mesleklere göre kayıtlı işsiz sayısında ikinci sırayı 760 kişi ile Büro Memuru (Genel) mesleği almaktadır. Bu meslek grubu Türkiye genelinde de 142.007 kişi ile ikinci sırada yer almaktadır. Tabloya dikkat edildiğinde nitelik gerektiren mesleklerde sayı azalmaktadır. Bu da nitelikli işgücünün yetiştirilmesi konusunda Türkiye'de çalışmaların genişletilmesini beraberinde getirecektir.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle hem Siirt ili hem de Türkiye ortalamasına bakıldığında en fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk 5 meslek aynı olmakla beraber, oransal olarak değişikliğin yok denecek kadar az olduğu görülmektedir.

Tablo 15. Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları

Yaş Grubu	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 VE DAHA BÜYÜK	Genel Toplam
Erkek	**659**	**2.329**	**2.024**	**1.448**	**938**	**740**	**574**	**276**	**201**	**92**	**53**	**9.334**
Kadın	**235**	**663**	**382**	**251**	**143**	**93**	**60**	**30**	**27**	**34**	**17**	**1.935**
Toplam	894	2992	2406	1699	1081	833	634	306	228	126	70	11269

Kaynak: İl İŞKUR

Yukarıdaki tabloda 2012 yılına ait kayıtlı işsiz sayısı verilmiştir. Bu verilere göre Siirt'te 11.269 kayıtlı işsiz mevcuttur. Bu verilere göre kimi yaş gruplarında daha yoğun kayıtlı işsiz mevcuttur.

Bu yaş gruplarından ilk sırayı 2.992 kişi ile 20-24 yaş aralığı almaktadır. Bu oran Türkiye geneli 20-24 yaş aralığı genel sayının % 0,6'sıdır. Genel toplama bakıldığında Türkiye geneli kayıtlı işsizlerin yoğunluk gösterdiği yaş aralığında ilk sırayı 524.838 kişi ile 25-29 yaş aralığı almaktadır. Siirt'te 25-29 yaş aralığı işsiz sayısı 2.406 kişi ile ikinci sırada yer almaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, yaş ve kayıtlı işsiz sayısı arasında ters orantı vardır. Yaş arttıkça kayıt sayısı düşmüştür.

Genel toplama bakıldığında Siirt'te 11.269 kişi sayısı Türkiye geneli toplam sayının % 0,5'ini kapsamaktadır. Genç nüfusun işsizlik sorunu gelişmiş ülkelerdeki gibi Türkiye'nin de önemli bir sorunudur. Bu bağlamda gençlere dönük aktif istihdam tedbirlerinin önemi çok fazladır. Bunların başında istihdamı arttıracak teşviklerde bulunmak, işsizliğin yoğun olduğu yaş gruplarına yönelik kurslar düzenlemek ve yatırımları arttırmak gelmektedir.

Tablo 16. Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
Erkek	286	397	5.820	2.193	414	216	8	0	9.334
Kadın	211	155	769	500	214	84	2	0	1.935
Toplam	497	552	6.589	2.693	628	300	10	0	11.269

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı Siirt iline ve Türkiye geneline ait eğitim durumuna göre kayıtlı işsiz sayısı verilmiştir. Bu verilere göre Siirt'te ve Türkiye genelinde, kayıtlı işsiz sayısının en yoğun olduğu eğitim durumu ilköğretimdir. Aynı şekilde kayıtlı işsiz sayılarına göre ikinci sırada Türkiye'de ve Siirt'te ortaöğretim mezunları gelmektedir. Hem Türkiye'de hem de Siirt'te eğitim seviyesinin yükselmesi ile kayıtlı işsiz sayısı düşmektedir.

Grafik 18. Cinsiyet Bazında Kayıtlı İşsiz Dağılımı-2008-2012 Siirt

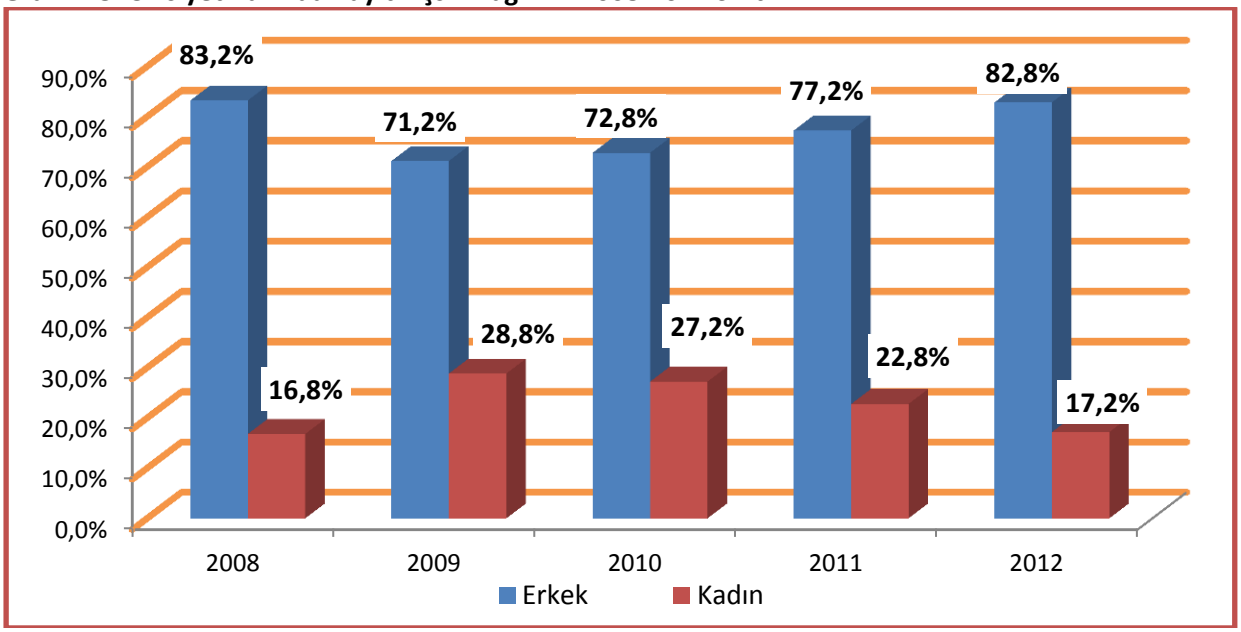

Kaynak: İl İŞKUR

Cinsiyet bazında kayıtlı işsiz dağılımında erkek oranlarında hafif oynamalar olmakla beraber, 2009-2011 yılları itibariyle erkek oranlarının kadın oranlarına göre düşüklük göstermesine rağmen, 2012 yılında tam tersine döndüğü görülmektedir.

Grafik 19. Bekleme Sürelerine Göre Kayıtlı İşsiz Dağılımı

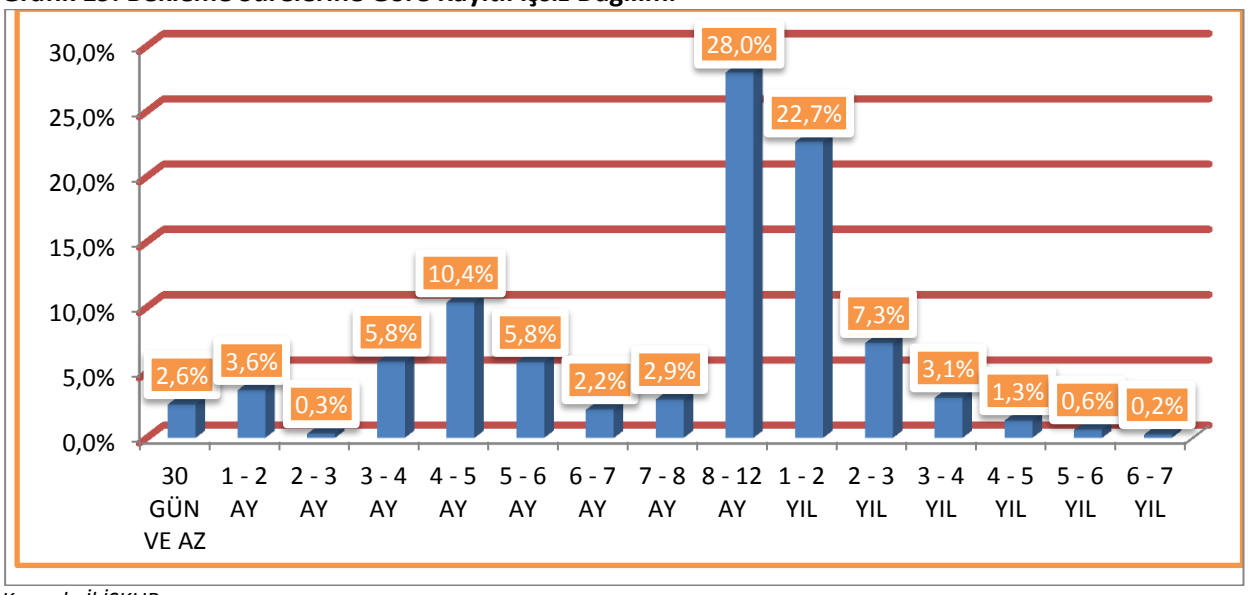

Kaynak: İl İŞKUR

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı Siirt ve Türkiye geneli bekleme süresine göre işsiz sayısı verilmiştir. Bu verilere göre bekleme süresine göre işsiz sayısında en çok yığılma 3.153 kişi ile 8-12 ay arası bekleyenlerde olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde de en çok yığılma 680.298 kişi ile 1-2 yıl arası bekleyenlerde olduğu görülmektedir. Bekleme sürelerindeki genel toplam Siirt'te 11.269 Türkiye geneli ise 2.372,262 olup, Siirt'in bu sayıya oranı % 0,5'tir.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle Siirt ili olarak bekleme süresine göre işsiz sayısı farklılık göstererek % 55 oranıyla 1-2 yıl aralığına denk gelmektedir. 8-12 ay aralığı ise %10 gibi farklı bir değer almıştır.

Tablo 17 Eğitim Durumuna Göre Başvuru Sayısı

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Ön lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
Erkek	205	540	6.575	2.070	376	213	4	0	9.983
Kadın	73	88	750	380	147	68	2	0	1.508
Toplam	278	628	7.325	2.450	523	281	6	0	11.491

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre başvurular verilmiştir. Siirt ve Türkiye geneli veriler değerlendirildiğinde. Siirt bu verilere göre İlköğretim mezunları itibari ile ön plana çıkmıştır. Buna göre 7325 sayı ile ilköğretim mezunları bu sayı ile ilk sırada yer almaktadır. Ortaöğretim mezunları 2450 sayı ile ikinci sırayı, okuryazar kesim 628 sayı ile üçüncü sırayı, ön lisans mezunları 523 sayı ile dördüncü sırada yer almaktadır. Eğitim düzeyi Siirt'te ilköğretim ön plana çıkmış durumdadır. Yapılan çalışmalar eğitim durumunun başvurulara olan oranını yansıtmaktadır.

Grafik 20. Cinsiyet Bazında Başvuru Dağılımı 2008-2012

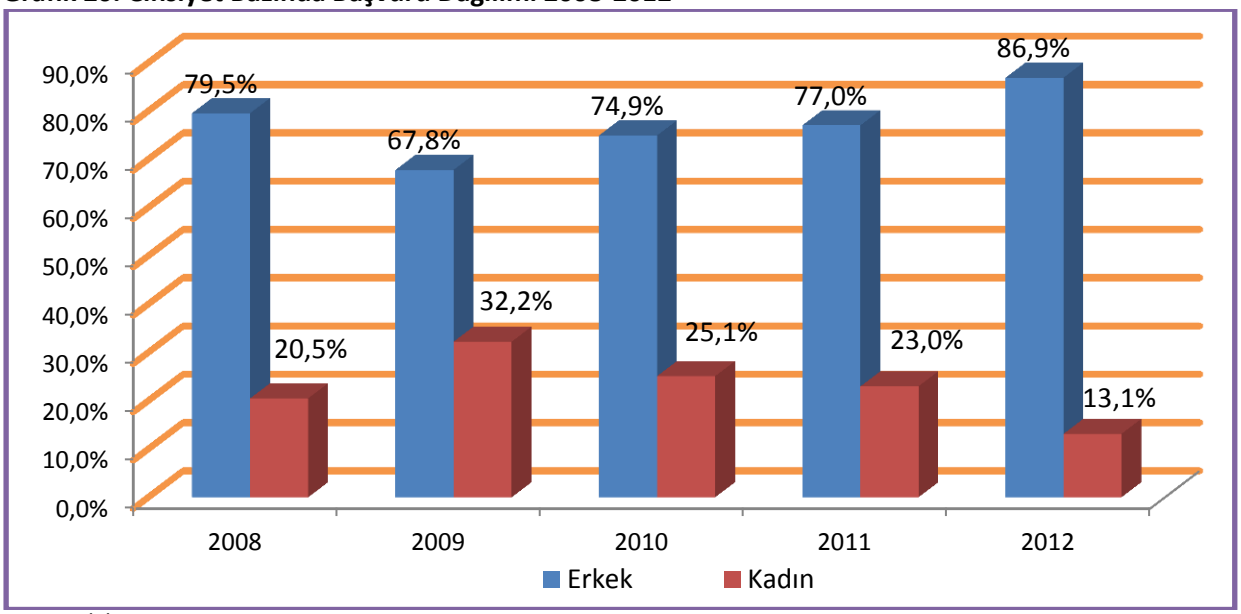

Kaynak: İl İŞKUR

Cinsiyet bazında yapılan başvurular genelde erkek oranı büyük farklılık göstermekte, özellikle 2012 yılı itibariyle erkek oranı yükselirken, kadın başvurularda düşüş görülmektedir.

Tablo 18. Mesleklere Göre Başvuru Sayıları

En Fazla Başvuru Alınan İlk 10 Meslek			
SİİRT		TÜRKİYE	
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	6241	572862	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	860	100687	BÜRO MEMURU (GENEL)
BÜRO MEMURU (GENEL)	538	86976	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	167	53649	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	129	47515	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	104	36929	SEKRETER
MAKİNECİ (DİKİŞ)	92	33993	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
AŞÇI	90	30406	ÖN MUHASEBECİ
MUHASEBECİ	84	27132	GARSON (SERVİS ELEMANI)
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	71	25799	MUHASEBECİ
Genel Toplam	11491	2296325	**Genel Toplam**

Kaynak: İl İSKUR

Yukarıdaki tabloda Siirt ve Türkiye genelinde hangi mesleklere kaç başvuru yapıldığı verilmiştir. Buna göre Siirt'te ilk sırada ve en çok başvuru sayısı ile Beden İşçisi (Genel) mesleği birinci sırada yer almaktadır. Siirt bu meslek itibari ile 6.241 sayı ile genel toplamda % 54,3'lük bir dilimi kapsamaktadır.

Siirt'te başvuru sayısına göre ikinci sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği ile 860 başvuru ile genel toplam içinde % 7,5'lik pay almıştır.

Mesleklere yapılan başvurular dikkate alındığında hem Siirt'te hem de Türkiye geneli genel başvuru sayısında nitelik gerektirmeyen işlere yapılan başvurular, nitelik gerektiren işlere yapılan başvurulara göre büyük pay yer almıştır. Bu da nitelikli eleman temininin sıkıntılarının var olduğunu göstermektedir. Nitelik gerektiren mesleklere bakıldığında Siirt'te ilk sırayı 538 sayı ile Büro Memuru (Genel) mesleği ön plandadır.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle Siirt ili mesleklere göre başvuru sayılarlında azalma olmasına rağmen ilk on meslekte bir-iki meslek haricinde değişiklik olmayıp, ilk iki sıralama hem il hem de ülke olarak aynıdır.

Nitelikli eleman temininin kolaylaştırılması çeşitli çalışmalar gerektirmektedir. Gerek İŞKUR' un gerekse halk eğitim merkezleri gibi vatandaşın meslek edinmesine kolaylık sağlayan kurum ve kuruluşların daha fazla eğitim ile daha fazla sayıda niteliksiz vatandaşa ulaşması gerekmektedir. Bu tür çalışmalar sonucunda hem nitelikli eleman temini kısmen de olsa karşılanacak hem de vatandaşın çeşitli meslek dallarında iş bulması kolaylaşacaktır.

Siirt'te normal durum bazında işe yerleştirilenlerin sayısı 3.156'dır. Bu sayı Türkiye genelinde normal işe yerleştirmelerin genel toplamının % 0,6'sını kapsamaktadır. Bu doğrultuda ikinci sırada 16 özürlü ve üçüncü sırada 4 eski hükümlü işe yerleştirilmiştir. Siirt'in işe yerleştirilen eski hükümlü sayısı genel toplamın eski hükümlü sayısının % 1,2'sidir. İşe yerleştirmelerin Siirt'teki sayısı 3.176'dır ve Türkiye geneli toplam işe yerleştirme 556.587'dır. Siirt'in toplamda oranı % 0,6'dır.

Tablo 19. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirme Sayıları

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Ön lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
SİİRT	31	237	2.293	519	67	28	1		3.176
Genel Toplam	2.602	20.965	318.636	159.761	32.547	21.425	644	7	556.587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı eğitim durumuna göre işe yerleştirmeler verilmiştir. Bu tabloya göre Siirt'te en çok işe yerleştirme 2293 sayı ile ilköğretim mezunları arasında yapılmıştır. İkinci sırada 519 sayı ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları arasında üçüncü sırada ise 237 kişi ile okuryazarlar arasında yapılmıştır. Türkiye geneli değerlendirmek gerekirse ilk sırayı 318.636 kişi ile ilköğretim mezunları, ikinci sırayı 159.761 sayı ile lise mezunları, üçüncü sırayı 32.547 kişi ile ön lisans mezunları almaktadır.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle hem Siirt ili hem de ülke geneline bakıldığında eğitim durumuna göre işe yerleştirmenin aynı sıralamayı takip ettiği, yani ilköğretim mezunları ilk sırada olduğu ve takibinde ortaöğretimin olduğu gözlemlenmektedir. Bununla birlikte ilde ön lisans mezunlarında ilk dokuz aya rağmen %20 oranında bir artış göstermektedir.

Siirt ilinde özel iş yerlerine 428 kişi kamuya ise 2.748 kişi yerleştirilmiştir. Türkiye geneli işe yerleştirilmelere bakıldığında, özel işyerlerine 418.939 kişi kamuya ise 137.648 kişi yerleştirilmiştir.

Siirt ili ele alındığında en dikkat çekici olan kamudaki işe yerleştirme oranlarında erkek ve kadın farkının çok yüksek olmasıdır.

Siirt'te özel işyerlerine alınan sayı Türkiye geneli özel işyerlerine alınan sayının % 0,1'idir. Siirt'te kamu sektörüne alınan sayı ise Türkiye geneli kamuya alınan sayının % 2'dir. Genel toplama bakıldığında Siirt'e toplam 3.176 kişi işe yerleştirilmiş bu sayı Türkiye geneli toplam sayının % 0,6'sıdır.

Tablo 20. En fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 10 Mesleğe İlişkin Sayılar

İŞE YERLEŞTİRME (MESLEK)	SİİRT	GENEL	İŞE YERLEŞTİRME (MESLEK)	SİİRT	GENEL
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.072	229.943	BETON VE BETONARME KALIPÇISI	9	188
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	753	37.294	ELEKTRİK TEKNİKERİ	9	671
MAKİNECİ (DİKİŞ)	78	8.115	BEKO LODER (KAZICI - YÜKLEYİCİ) OPERATÖRÜ	8	21
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	23	362	DİĞER USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMENLER	8	46
GARSON (SERVİS ELEMANI)	16	6.017	BÜRO İŞÇİSİ	7	2.125
FIRINCI USTASI-UNLU MAMULLER	14	392	BÜRO MEMURU (İDARİ İŞLER)	7	145
KİLİM DOKUYUCU (EL TEZGÂHI)	13	34	İŞ MAKİNELERİ YAĞCISI	6	88
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	13	1.511	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	6	1.644
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	12	787	AŞÇI	5	2.610
BETONARMECİ	10	25	KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	4	1293

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılında Siirt'e ait ilk 20 meslek bazında işe yerleştirmeler verilmiştir. Tabloya bakıldığında Siirt'te ilk sırayı meslek bazında Beden İşçisi (Genel) mesleği 2.072 sayı ile birinci sıradadır. İkinci sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği 753 sayı ile yer almaktadır. Türkiye geneli bakıldığında Beden İşçisi (Genel) birinci sırada, Beden İşçisi (Temizlik) ikinci sırada yer almaktadır. Görüldüğü gibi sıralama Siirt'le paralellik göstermektedir.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle Siirt ili olarak en fazla işe yerleştirmesi yapılan mesleklerde daha çok sayısal farklılık göstermekle beraber bu farklılığın sebebinin ildeki TYP (Toplum Yararına Programlar) alımlarının eylül ayı itibariyle henüz bitmediğinde işe yerleştirme olarak verilere yansımamasıdır.

Tablo 21. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme Sayıları

	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
SİİRT	16	47	2840	2	22	86	29	130	4	3176
Türkiye	41534	65913	318556	3514	15074	44493	17646	48779	1078	556587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda, 2012 yılı meslek-grup bazında işe yerleştirme verileri verilmiştir. Bu verilere göre Siirt'te ilk sırada, nitelik gerektirmeyen mesleklerde alım yapılmıştır. Aynı şekilde Türkiye genelinde de ilk sırada en çok alım nitelik gerektirmeyen mesleklerde yapılmıştır. Siirt'te ikinci sırada en çok alım Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar mesleğinde gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ikinci sırada en çok alım Hizmet ve Satış Elemanları alanında gerçekleşmiştir. Genel toplam alıma bakıldığında Siirt'e 3.176 kişi işe yerleştirilmiştir. Bu sayı Türkiye geneli toplam sayının % 0,6'sıdır.

Tablo 22. Sektörlere Göre İşe Yerleştirme Sayıları

SEKTÖR	SİİRT	Türkiye
Bilgi ve iletişim	430	33.892
Diğer hizmet faaliyetleri	458	54.364
Eğitim	484	33.418
Finans ve sigorta faaliyetleri	94	6.901
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	377	59.440
İmalat	142	155.869
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8	8.075
İnşaat	166	30.908
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	302	9.820
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	36	18.560
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	16	2.139
Madencilik ve taş ocakçılığı		4.160
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	260	40.497
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	266	13.446
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	7	12.966
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2	44.626
Ulaştırma ve depolama	128	22.451
Genel Toplam	3176	556.587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda, 2012 yılına ait sektör bazında işe yerleştirmeler verilmiştir. Bu tabloya göre Siirt'te en çok işe yerleştirme Eğitim alanında, ikinci sırada diğer Hizmet Faaliyetleri alanında, üçüncü sırada ise Bilgi ve İletişim alanında olmuştur. Türkiye geneline bakıldığında ilk üç sırayı sırayla İmalat, İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri yer almaktadır. Genel toplamda Siirt 3.176 kişi işe yerleştirmiştir. Bu sayı Türkiye geneli işe alınan 556.587 sayısının % 0,6'sıdır.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle Siirt ili olarak İnşaat sektörü ilk sırayı alarak en fazla işe yerleştirme gerçekleştirilmiştir. Bilgi ve İletişim sektörü ise Ocak-Eylül ayları itibariyle orta sıralara düşmüştür.

Tablo 23. Öğrenim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Alanlar

	Okur Yazar Olmayan		Okur Yazar		İlköğretim		Ortaöğretim (Lise ve Dengi)		Önlisans		Lisans		Yüksek Lisans	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Siirt	9	0	9	6	392	20	229	14	43	14	38	12	2	0
Türkiye	2.333	1.536	3.655	1.489	246.625	60.699	130.951	57.825	23.445	20.043	32.451	24.949	1.275	1.311

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılına ait Siirt geneli öğrenim durumuna göre işsizlik ödenekleri verilmiştir. Bu tabloya göre işsizlik ödemesi devam edenlerin eğitim seviyesi daha çok ilköğretim olarak gözükmektedir. İşsizlik ödeneği kesilen öğrenim grubu da aynı şekilde ilköğretimde görülmektedir. Toplamda İşsizlik ödemesi biten sayısı 84, işsizlik ödemesi devam eden sayısı 188, işsizlik ödeneği kesilen sayısı 197'dir.

Siirt genelinde yaş gruplarına göre işsizlik ödenekleri değişkenlik göstermektedir. 15-19 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 1 kişi, işsizlik ödeneği devam eden ve kesilen kişi bulunmamaktadır. 20-24 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 15, işsizlik ödeneği devem eden sayısı 10, işsizlik ödeneği kesilen sayısı ise 4'tür. 25-29 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten kişi sayısı 19, işsizlik ödeneği devem eden kişi sayısı 49, işsizlik ödeneği kesilen sayısı ise 35'tir.

Bu yaş grubu önceki yaş grubuna göre daha çok yoğunluk göstermektedir. 30-34 yaş grubunda Siirt'te işsizlik ödeneği biten kişi sayısı 31, işsizlik ödeneği devam eden kişi sayısı 58, işsizlik ödeneği kesilen kişi sayısı ise 52 olmuştur. 35-39 yaş arası işsizlik ödeneği biten sayısı 9, devam eden sayısı 23, kesilen sayısı 43'tür.

40-44 yaş arası gruba bakıldığında, işsizlik ödeneği biten sayısı 5, devam eden sayısı 27, kesilen sayısı 37'dir. 45-49 yaş grubu arasında bu sayı değişkenlik göstermektedir. Bu yaş grubunda, İşsizlik ödeneği biten sayısı 12, işsizlik ödeneği devam eden sayısı 16, işsizlik ödeneği kesilen sayısı 21'dir.

50-54 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 0, devam eden sayısı 3, kesilen sayısı 3'tür. 55-59 yaş grubuna bakıldığında ise, işsizlik ödeneği biten sayısı 1, devam eden sayısı 1, kesilen sayısı ise, 2'dir. 60-64 yaş grubu arasında işsizlik ödeneği biten sayısı 1, devam edilen sayısı 0, kesilen sayısı 0'dır. 65 yaş ve üstü işsizlik ödeneği biten sayısı 0, devam edilen sayısı 1, kesilen sayısı 0'dır.

Genel olarak bakıldığında Siirt geneli, işsizlik ödeneği biten sayısı 84, devam eden sayısı 188, kesilen sayısı 197'dir. Bu sayı Türkiye genelinde işsizlik ödeneği biten sayısı 75.032, işsizlik ödeneği devam eden sayısı 168.835, kesilen sayısı ise 121.852'dir.

2013 yılı Ocak-Eylül itibariyle Siirt ili eğitim durumundaki sıralamada bir değişiklik olmayıp, sayısal olarak bir azalma göstermektedir.

Tablo 24. Açılan Kurs Türleri ve Sayıları

	GAP II	GAP II TYÇP	GAP II/GİRİŞİMCİLİK	GİRİŞİMCİLİK	HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	İŞ. YET. KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	İŞ. YET. KURS/GENEL	İŞ. YET. KURS/TYÇP	İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	UMEM PROJESİ	UMEM PROJESİ/İEP	GENEL TOPLAM
SİİRT	4	4	1	2	11	16	9	51	80	5	11	194
Türkiye	138	86	21	900	334	4564	1576	4936	8018	2359	3333	27351

Kaynak: İl İPTA

2012 yılı içerisinde Siirt'te ve Türkiye genelinde açılan kurslar ve sayıları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tabloya göre Siirt bazında ilk sırayı işbaşı eğitim programı, Türkiye geneli ilk sırayı işgücü yetiştirme kursları/TYÇP almıştır. Genel toplamda Siirt genelinde açılan tüm kurs sayılarının Türkiye genelinde açılan kurs sayılarına oranı % 0,7'dir. Bu tür kursların açılması diğer tablolarda söz ettiğimiz gibi nitelikli işgücünün karşılanması açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Siirt'te yapılan iş yeri ziyaretlerinde işverenlerin sorunlarından en büyüğü nitelikli işgücünün karşılanamamasıdır. Bu tür problemler Türkiye'nin çoğu ilinde mevcuttur. Bu yüzden işçi ve işveren açısından baktığımızda hem işçinin hem de işverenin isteğinin karşılanması bu tür kursların açılması ile kısmen de olsa çözülecektir. Avrupa ülkelerinin kalkınma hızını düşündüğümüzde hem teknolojinin gelişmesi hem de bu teknolojiyi kullanacak işgücünün yüksek olması, gelişmişlik düzeyini de beraberinde yükseltmiştir. Ülkemizin bu doğrultuda bu tür kurslar açması, ileriki yıllar için olumlu sonuçlar doğuracaktır. Yetişen nitelikli işgücü hem işverenin ihtiyacını karşılayacak hem de işsizlik oranı düşecektir.

Tablo 25. Açılan Kurs Türlerine Göre Cinsiyet bazında Katılımcı Sayıları

	SİİRT			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
GAP II	19	77	96	1.350	1.992	3.342
GAP II TYÇP	453	22	475	4.796	603	5.399
GAP II/GİRİŞİMCİLİK	20	8	28	323	199	522
GİRİŞİMCİLİK	37	13	50	12.804	12.149	24.953
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	129	0	129	4.284	0	4.284
İŞ. YET. KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	198	140	338	47.760	68.691	116.451
İŞ. YET. KURS/GENEL	72	98	170	9.303	24.716	34.019
İŞ. YET. KURS/TYÇP	2.507	163	2670	140.106	46.493	186.599
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	85	33	118	9.060	9.510	18.570
UMEM PROJESİ	76	0	76	25.963	0	25.963
UMEM PROJESİ/İEP	31	0	31	8.486	0	8.486
Genel Toplam	3.627	5.54	4.181	264.235	164.353	428.588

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı, Siirt iline ve Türkiye geneline ait kurs türlerine cinsiyet bazında katılanların bilgileri verilmiştir. Bu bilgilere göre, GAP II' ye Siirt geneli erkek kadın toplamı 96 kişidir. Türkiye geneline bakıldığında, Gap II' ye toplam 3.342 kişi katılmıştır. GAP II TYÇP' ye bakıldığında Siirt geneli Erkek Kadın toplam katılımcı sayısı 475 olmuştur. Bu sayı Türkiye'de bu alanda 5.399'dur. GAP II/ Girişimcilik' te toplam erkek, kadın sayısı 28, Türkiye genelinde ise bu sayı 522' dır. Girişimcilik kursuna bakıldığında, Siirt geneli toplam sayı 50, Türkiye geneli ise bu sayı 24.953'tür. Genel toplama bakıldığında Siirt ili geneli tüm kurslara katılanların toplam sayısı 4.181, Türkiye geneli ise 428.588.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 26 İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2013)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[6]**	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1,1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR' KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1,1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR' KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1,1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR' KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1,1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR' KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1,1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR' KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1,1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**87.719**

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması (NACE) Rev 2,0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.
İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

[6] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur. Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Grafik 21. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

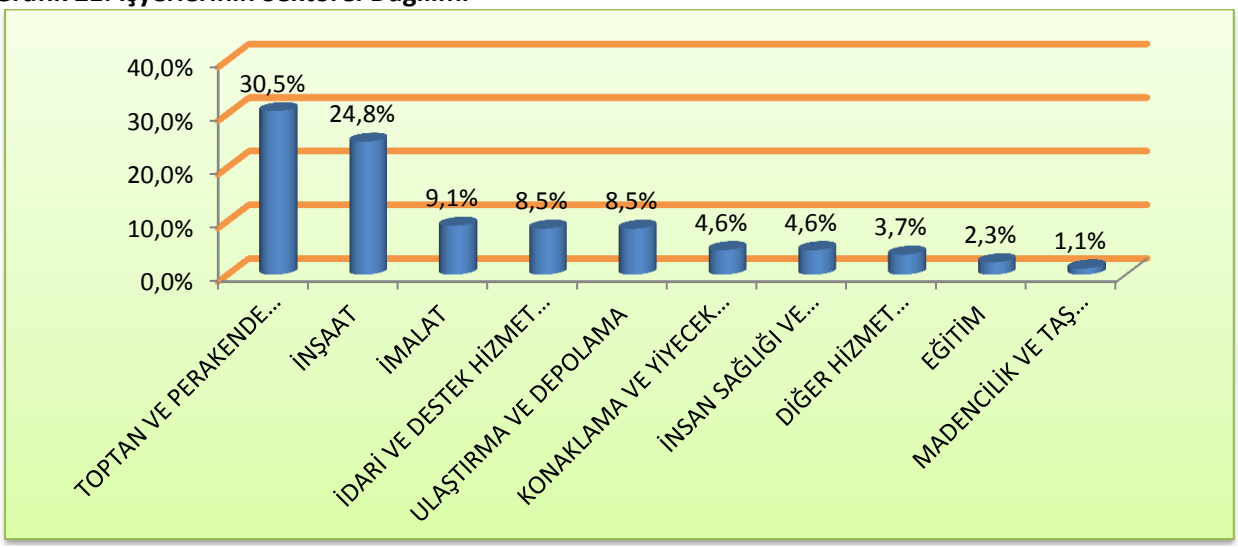

Kaynak: İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre Siirt ilinde işyerlerinin % 30,5'lık kısmını Toptan ve Perakende Ticaret sektörü oluşturmaktayken, bunu % 24,8'lik oranla İnşaat sektörü takip etmektedir. Söz konusu sektörler % 55,3'lik oranla Siirt ilinde işyerlerinin yarıdan fazlasını oluşturmaktadır. Üçüncü sırada İmalat sektörü yer almaktadır. Bu sektörü sırasıyla İdari ve Destek Hizmetleri, Ulaştırma ve Depolama Konaklama ve yiyecek, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri takip etmektedir.

Grafik 22. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları

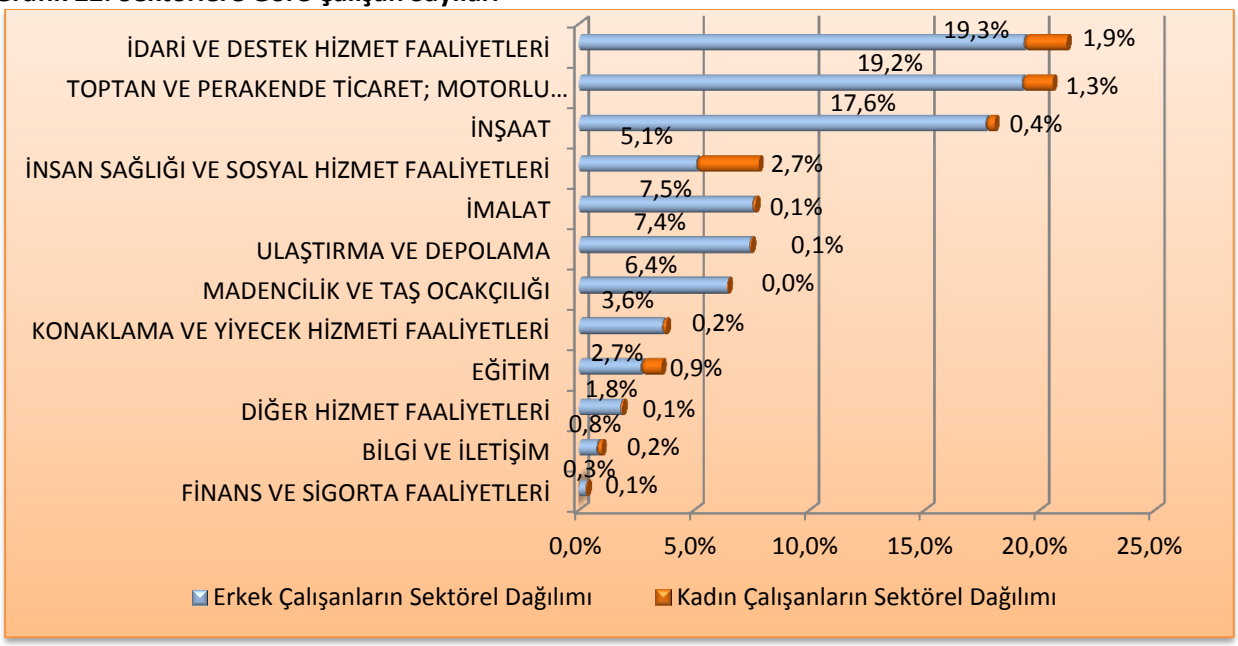

Kaynak: İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların yaklaşık % 21'ini idari ve destek hizmet faaliyetleri ile Toptan ve perakende Hizmet sektöründe yer almaktadır. İlin en fazla çalışanı olan bu iki sektöre hakim olan yine erkek çalışanlardır. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 10,1'i iken, bu oran ilde % 21'e yükselmektedir. İlde % 18 ile üçüncü sırada yer alan İnşaat sektörünü %7,8 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, % 7,6 ile imalat ve % 7,5 ile Ulaştırma ve depolama sektörleri takip etmektedir. Kadınların en fazla çalıştığı sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür.

Grafik 23. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları

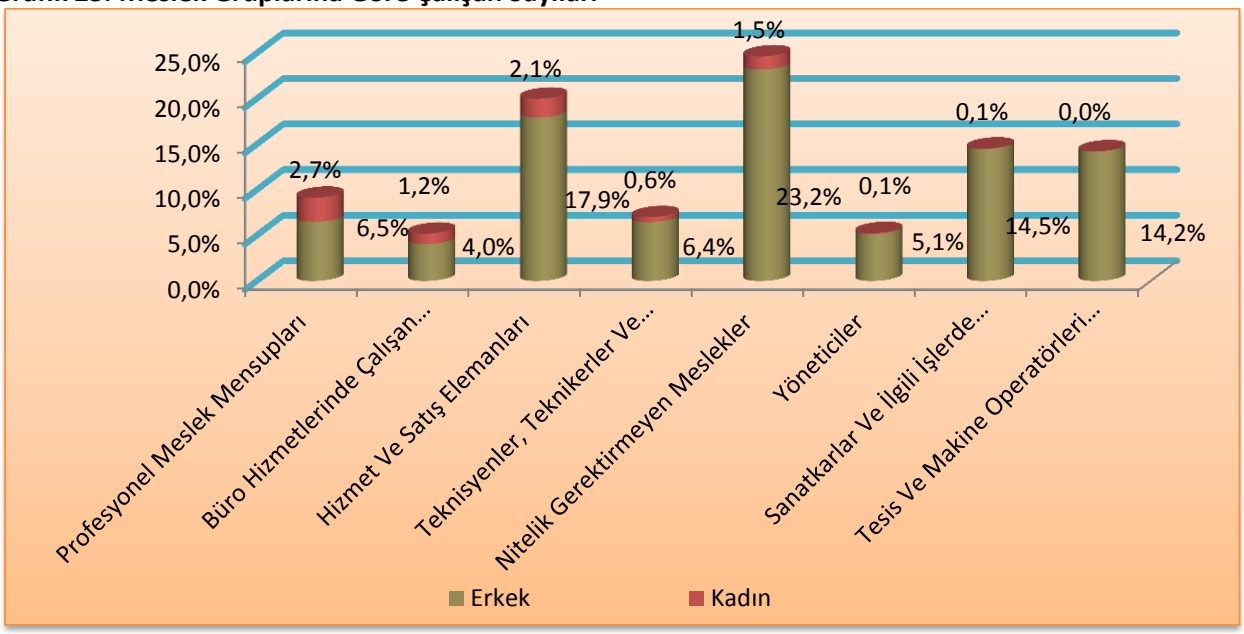

Kaynak: İl İPTA

Araştırma verileri çerçevesinde meslek gruplarına göre istihdama bakıldığında Siirt (% 24,74) ile toplamda en fazla istihdamın nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda yoğunlaştığı görülmektedir. Toplamda ikinci olarak en fazla istihdam edilen meslek grubu Hizmet ve satış elemanları (% 20), üçüncü sırada da %14,6 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu oluşturmaktadır. Tesis ve makine operatörleri grubu Siirt için dördüncü sırada yer alan meslek grubu iken, bu gurubun tamamına yakını % 99,9'unu erkekler % 0,1'ini ise kadınlar oluşturmaktadır. Kadınların en fazla çalıştığı meslek grubu Profesyonel meslek grubu (%2,7)olduğu görülmektedir. Büro hizmetlerinde çalışan grup ile Yöneticiler meslek grubu (%5) en az çalışılan meslek grubu olarak göze çarpmaktadır.

Siirt'te erkek çalışanlar arasında istihdamın en fazla nitelik gerektirmeyen işler grubunda toplandığı görülmektedir. Bu gurubun % 94,1'ini erkekler oluşturmaktadır. Siirt'te erkeklerde bu sıralamayı Hizmet ve satış elemanları meslek grubu izlemektedir. İstihdamın toplam olarak çok düşük olduğu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri çalışanları mesleği dışarıda tutulduğunda; hem kadınların hem de erkeklerin toplam istihdamları içerisinde en az istihdam edildiği meslek grubunun Büro hizmetlerinde çalışan grup ile Yöneticiler meslek grubu olduğu görülmektedir. Yine bu gurupta erkelerin sayısal üstünlüğü söz konusudur.

Tablo 27 Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı (ilk on meslek)

Toplam		Erkek		Kadın	
Temizlik Görevlisi	8,4%	Temizlik Görevlisi	8,4%	Hemşire	9,5%
Güvenlik Görevlisi	6,1%	Güvenlik Görevlisi	6,3%	Temizlik Görevlisi	8,3%
Beden İşçisi (Genel)	4,9%	Beden İşçisi (Genel)	5,3%	Sekreter	5,8%
Beden İşçisi (Temizlik)	4,2%	Beden İşçisi (Temizlik)	4,1%	Beden İşçisi (Temizlik)	5,3%
Şoför-Yük Taşıma	3,8%	Şoför-Yük Taşıma	4,1%	Güvenlik Görevlisi	4,3%
Ağır Kamyon Şoförü	3,2%	Ağır Kamyon Şoförü	3,5%	Çocuk Bakıcısı	4,1%
Beden İşçisi (İnşaat)	2,6%	Beden İşçisi (İnşaat)	2,8%	Satış Danışmanı	4,0%
Büro Memuru (Genel)	2,1%	Pazarlamacı	2,1%	Büro Memuru (Genel)	2,9%
Pazarlamacı	1,9%	Büro Memuru (Genel)	2,1%	Muhasebeci	2,7%
Özel Güvenlik ve Koruma Meslek Elemanı	1,9%	Sıvacı	2,0%	Kasiyer	2,7%

Kaynak: İL İPTA

Toplam istihdamın yarısına yakınını oluşturan İlk on meslek Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (genel), Beden İşçisi (Temizlik), Şoför (Yük Taşıma), Ağır Kamyon Şoförü, Beden İşçisi (inşaat), Büro Memuru, Pazarlamacı ve Özel Güvenlik ve Koruma Meslek elemanıdır. Bu kapsamda çalışanların sayısı toplam çalışanların %39,2'sini oluşturmaktadır. Erkeklerde toplam çalışanların % 40,7' sini ilk on meslekte çalışanlar oluşturmaktadır. Kadınlarda toplam çalışanların ise % 49,6'sını ilk on meslekte çalışanlar oluşturmaktadır.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Hemşire, Temizlik görevlisi ve sekreter olarak ilk sıralarda olduğu görünmektedir.

AÇIK İŞLER

Grafik 24. Açık İşlerin Sektörlere Göre dağılımı %2013

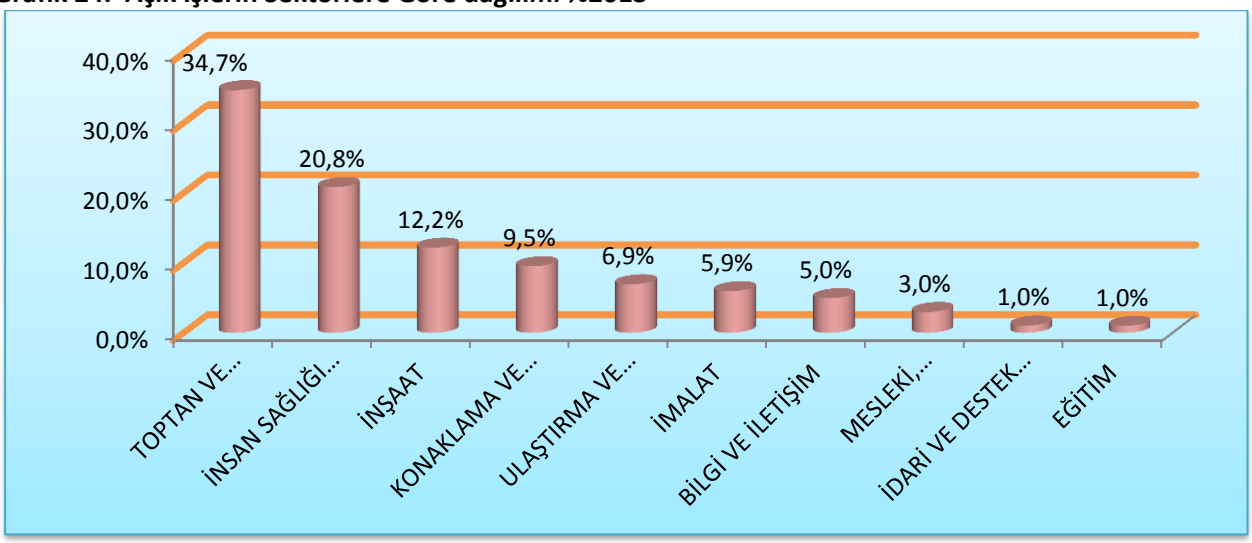

Kaynak: İl İPTA

Siirt ilinde söz konusu açık işlerin %34,7'si toptan ve perakende ticaret sektöründedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri % 20,8 ile ikinci sırayı alırken, % 12,2'lik oranla İnşaat sektörü izlemektedir. Araştırma sonucunda dikkat çeken Eğitim sektörünün % 1'lik oranla son sırada bulunmasıdır.

Grafik 25. Sektörlere Göre Açık İş Oranları %, 2013

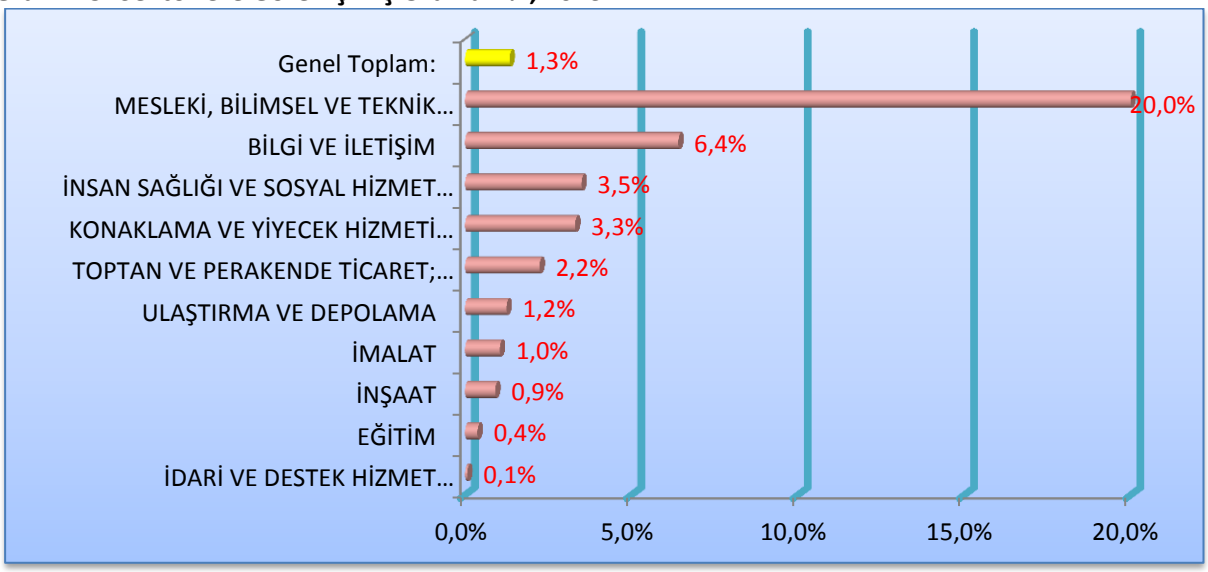

Kaynak: İl İPTA

Araştırma kapsamında açık iş oranı; mevcut açık iş sayısının mevcut istihdam/çalışan ve açık sayısının toplamına oranıdır[7]. Araştırma sonuçlarına göre Siirt ilindeki açık iş oranı % 1,3 olduğu görülmektedir. İlde oransal olarak en fazla açık iş bulunan ilk üç sektör sırasıyla Mesleki Teknik ve Bilimsel faaliyetler(% 20), Bilgi ve İletişim (% 6,4), İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler (% 3,5) ve Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri (% 3,3) sektörüdür.

[7] Açık İş Oranı = (Açık İş Sayısı * 100) / (Mevcut istihdam/çalışanlar + Açık İş Sayısı).

Grafik 26. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı % 2012

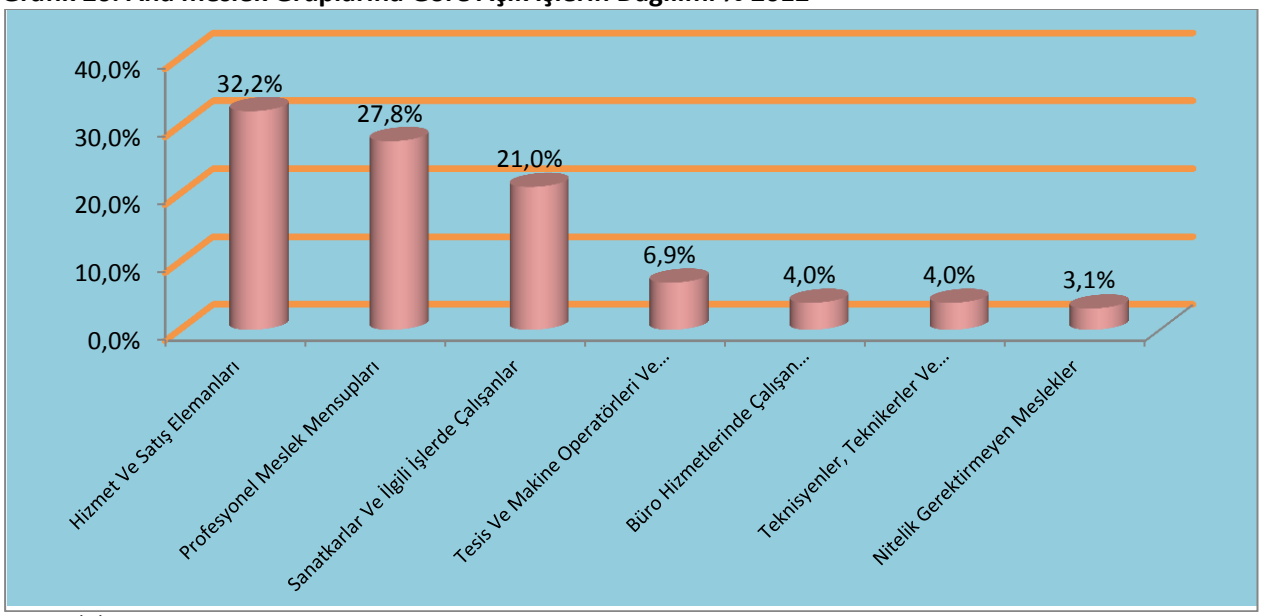

Kaynak: İL İPTA

Ana meslek grupları itibariyle İlde açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu % 32,2 ile Hizmet ve Satış Elemanları Çalışanlarıdır grubudur. İlde ikinci sırada % 27,8 ile Profesyonel meslek mensupları yer alırken, üçüncü sırada % 21 oranla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, % 6,9'luk oranla Tesis ve Makine Operatörleri grubu dördüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 27. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Oranları, % 2012

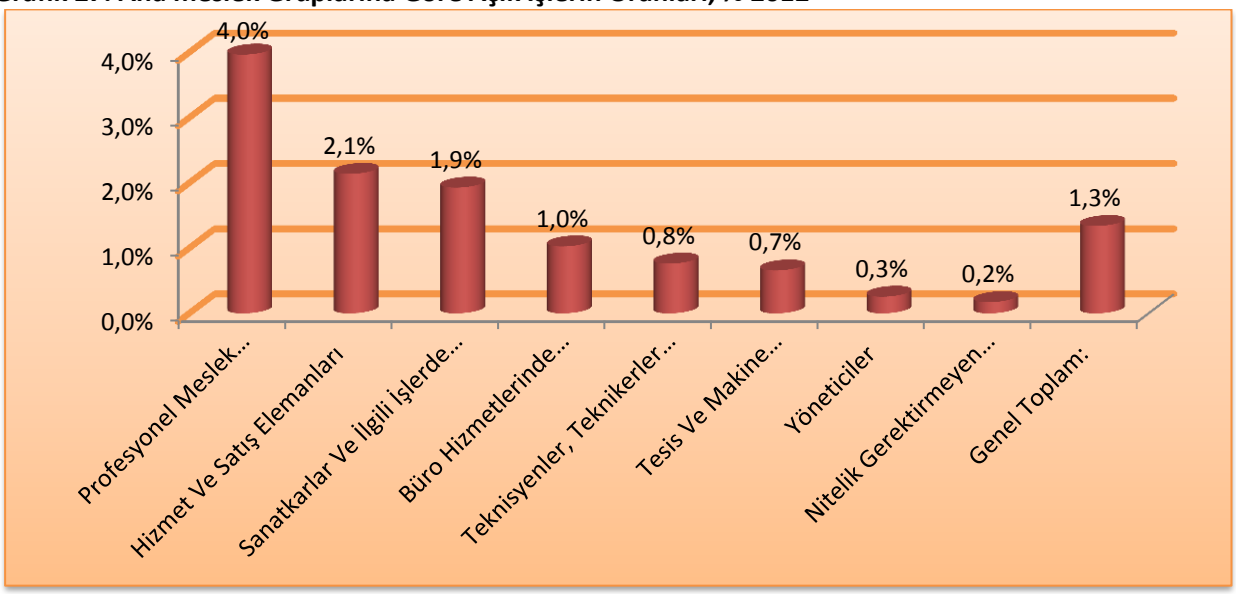

Kaynak: İL İPTA

Ana meslek gruplarına göre en yüksek açık iş oranı % 4 ile Profesyonel meslek gruplarıdır. İkinci sırada % 2,1'lik oranla Hizmet ve Satış elemanları yer almaktadır. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar sıralamayı takip etmektedirler.

Tablo 28. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%

Satış Danışmanı	10,9%
Sıvacı	10,1%
Garson (Servis Elemanı)	7,3%
Fizyoterapist	6,9%
Hamurkâr	5,9%
Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Öğretmeni	5,9%
Cep Telefonu Ve Aksesuarları Satış Elemanı	5,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	5,0%
Ağır Kamyon Şoförü	5,0%
Pazarlamacı	4,0%
Toplam	66,0%

Kaynak: İl İPTA

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Satış Danışmanı Mesleğidir. Açık işlerin % 10,9'unu Satış Danışmanı Mesleği oluşturmaktadır. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alanlar ile diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir. Üçüncü sıradaki % 7,3 ile Garson, % 6,9 ile Fizyoterapist, %5,9 ile Hamurkâr ve Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Öğretmeni , %5 ile Cep Telefonu Ve Aksesuarları Satış Elemanı ve Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim meslekleri yer almaktadır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin % 66'sını oluşturmaktadır.

Grafik 28. Açık İşler İçin istenen Eğitim Düzeyleri, % 2012

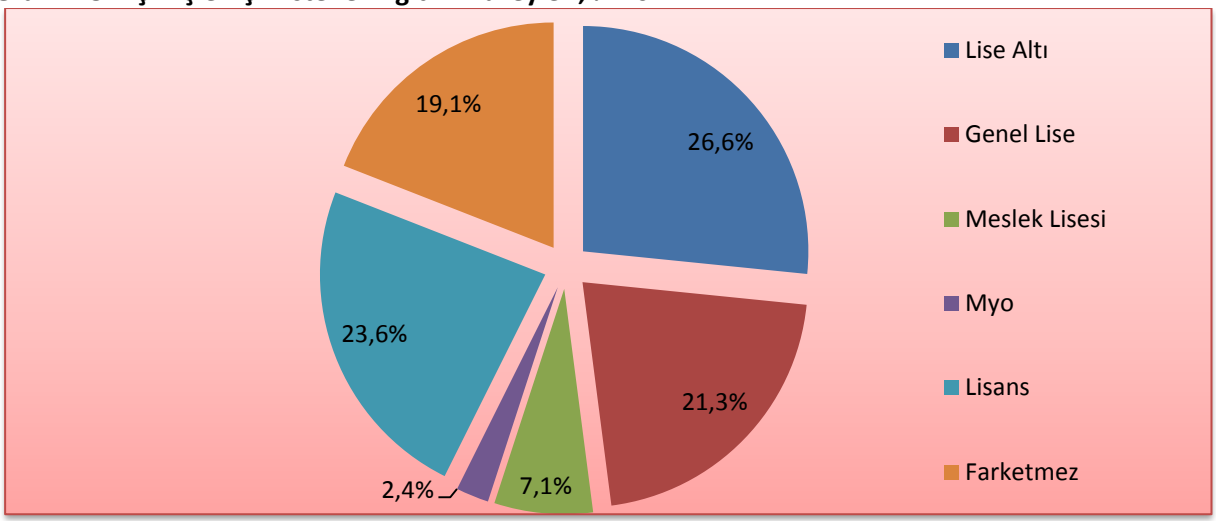

Kaynak: İl İPTA

İlde açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi lise altı eğitim olup oranı % 26,6'dır. Lisans düzeyi % 23,6 ile ikinci sırayı alırken, üçüncü sıradaki %21,3 ile Genel Lise tercihi takip etmektedir. Dördüncü sıradaki fark etmez tercihinin dikkat çeken bir husus olduğu görülmektedir. Çıraklık eğitimini ve yüksek lisans talep eden hiçbir işyeri olmadığı fark edilmektedir.

Grafik 29. Açık İşlerin Aranma Yollarına Göre Dağılımı SİİRT

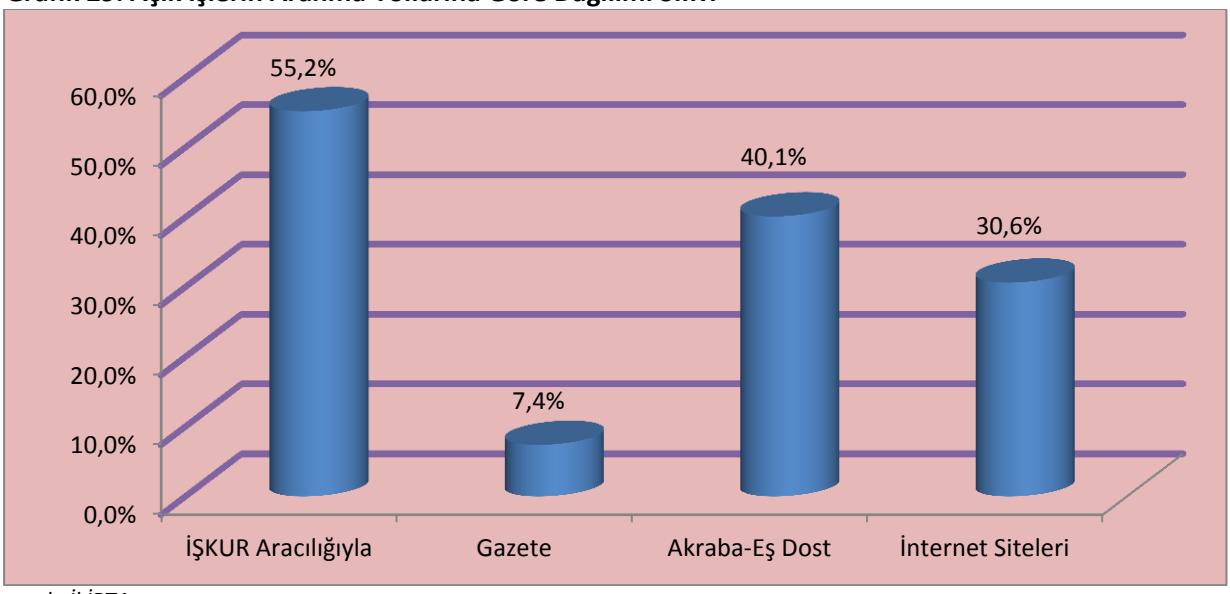

Kaynak: İl İPTA

Araştırma kapsamında işverenler ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bilgilerden birisi de açık işlerin temin edilme kanallarıdır. Buna göre, Siirt'te açık işlerin temini için işverenlerin % 55,2'sı İŞKUR, % 40,1' akraba eş dost vasıtasıyla, %30,6'sı internet sitelerinden ve % 7,4'ü de gazetelere ilan vererek açık işlerini kapatmaktadırlar. Buna göre Siirt ilinde işverenler özel istihdam bürolarını açık işlerin temini için kullanmamaktadır.

İŞKUR aracılığıyla açık işlerin karşılandığı meslek Garson (servis elemanı) mesleği olurken, akraba eş -dost vasıtasıyla yapılan karşılanmalar Pazarlamacı meslekte görülmesi dikkat çekicidir. İnternet sitelerinden karşılanan meslekler genelde Fizyoterapist, Çocuk gelişimci, işitme ve zihinsel engellilere yönelik meslekler olduğu görülmektedir.

Grafik 30. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

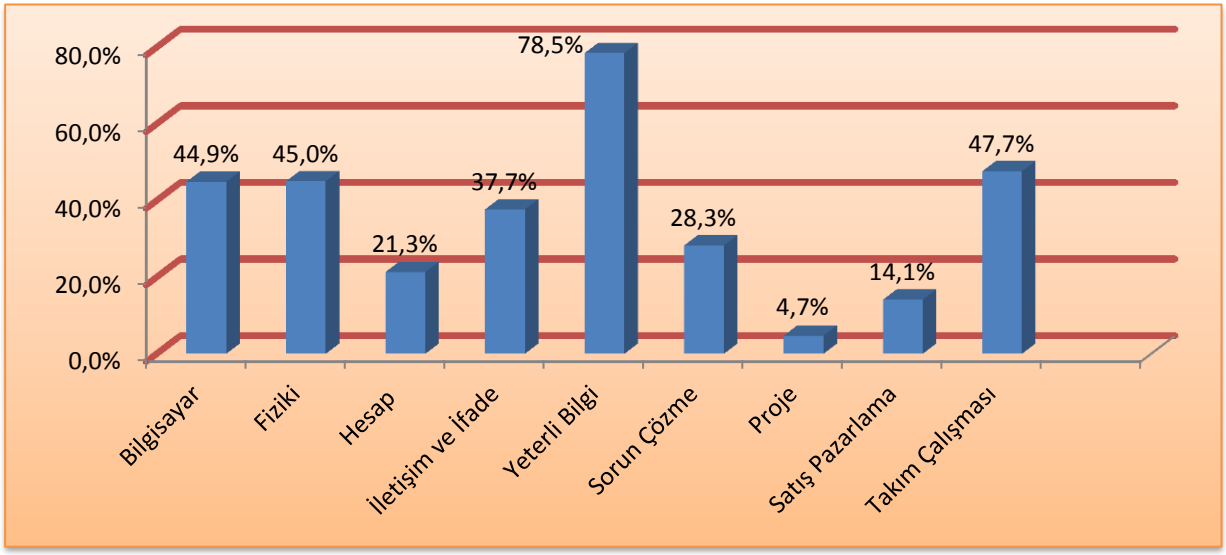

Kaynak: İl İPTA

İşverenlerden en çok talep edilen beceri, meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Meslekte yeterli bilgi becerisi % 78,5 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi % 47,7ile Takım çalışması, % 45 ile Fiziki Güç ile Bilgisayar takip etmektedir. İşverenlerden en az talep edilen beceri, proje olması dikkat çekicidir. İşverenler tarafından birden fazla beceri düzeyi tercih edilebildiğinden toplam % 100'ü aşmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2013 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur.

Grafik 31. Temininde Güçlük çekilen Mesleklerin Sektörlere Göre Dağılımı %

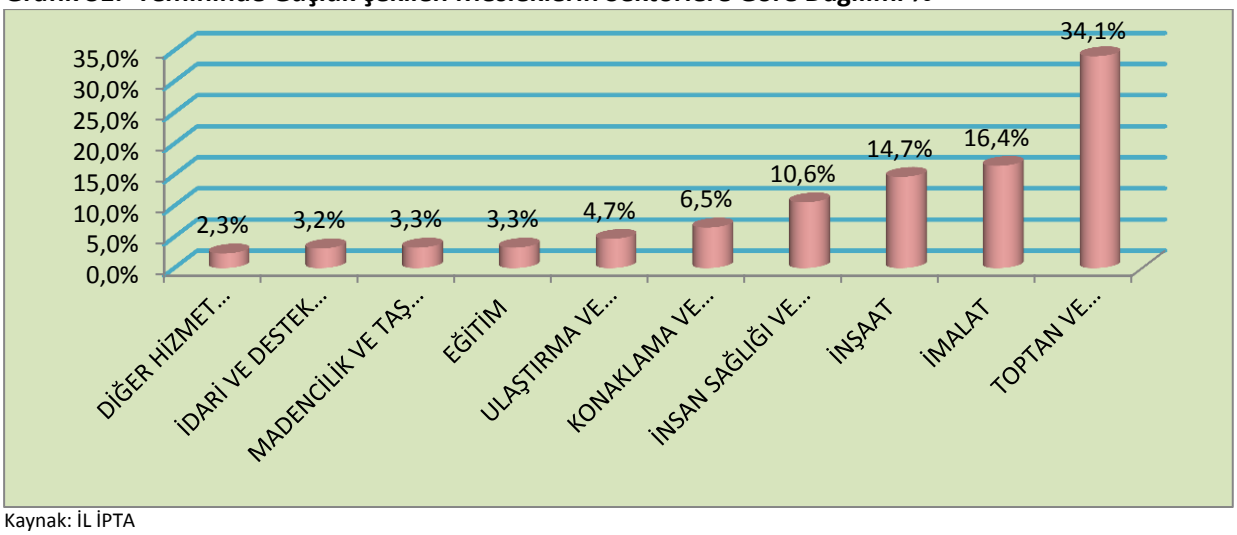

Kaynak: İL İPTA

Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör % 34 ile Toptan Perakende ve Ticaret sektörüdür. İkinci sırada %16,4 ile İmalat sektörü yer alırken, üçüncü sırada % 14,7 ile İnşaat sektörü yer almaktadır. İlde dördüncü sırada % 10,6 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler yer alırken beşinci sırada %6,5. le konaklama ve yiyecek sektörü ile yer almaktadır.

Grafik 32. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı %

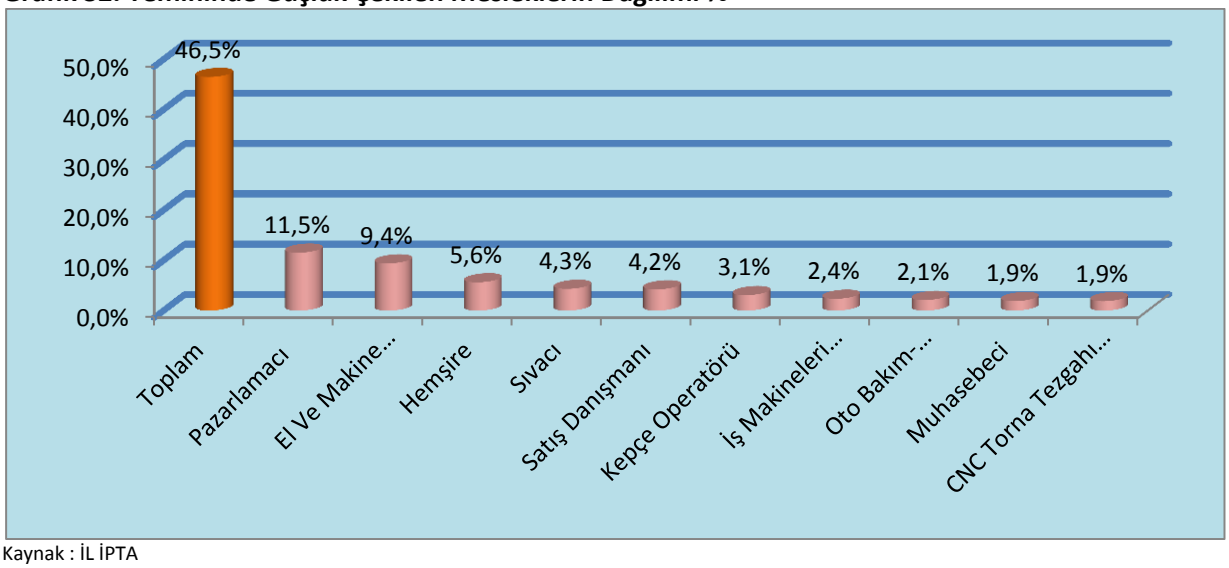

Kaynak : İL İPTA

Temininde en çok zorluk çekilen meslek Pazarlamacı mesleğidir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 11,5'ini Pazarlamacı mesleği oluşturmaktadır. Bu mesleği % 9,4 ile El ve makine dikişçisi takip etmektedir. Temininde en çok zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasındaki ise fark minimum düzeydedir ve bu meslekler sırasıyla % 5,6 ile Hemşire, % 4,3 ile Sıvacı, % 4,2 ile Satış danışmanı, % 3,1 ile Kepçe operatörü, % 2,4 ile İş makineleri operatörü, % 2,1 ile Oto bakım onarımcısı, % 1,9 ile Muhasebeci ve CNC Torna Tezgâhı Operatörü' dür.

Grafik 33. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekle

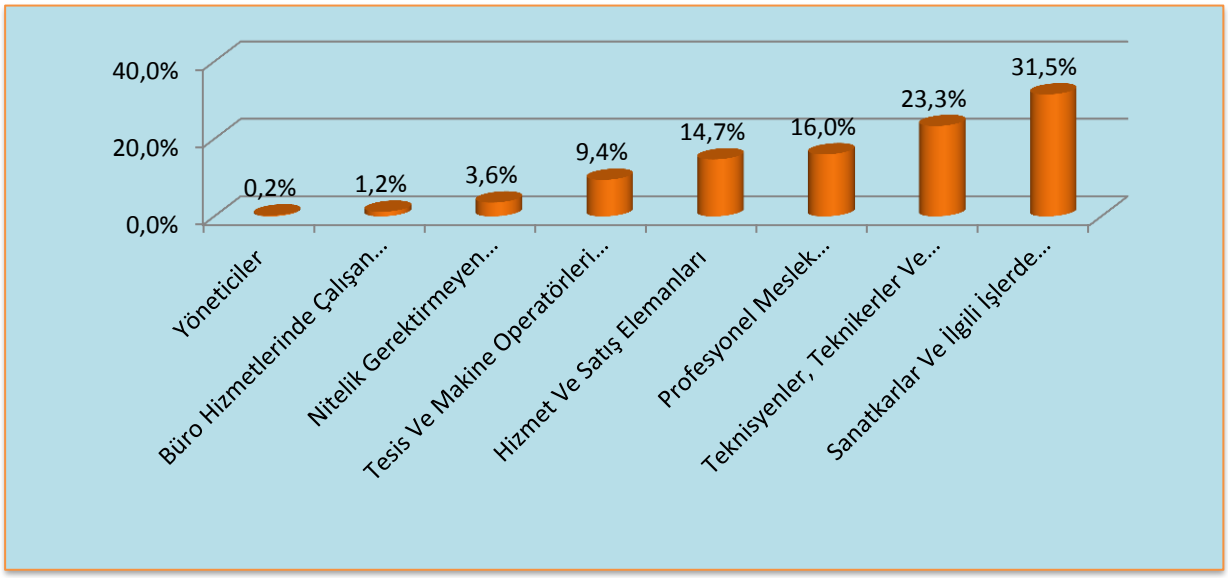

Kaynak: İl İPTA

Temininde en çok zorluk çekilen meslekler, meslek gruplarına göre sınıflandırıldığında Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu % 31,5 ile en çok sıkıntı yaşayan meslek grubu olduğu görülmektedir. Bu grubun sıkıntılı olması yukarıdaki meslek dağılımında da olduğu gibi Pazarlamacı ve el makine dikişçisinin bu grupta yer almasından kaynaklanmaktadır. Güçlük çekilen Meslek gruplarında ikinci sırayı % 23,3 ile Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları alırken %14 ile Profesyonel Meslek grubu takip etmektedir. En az sıkıntı güçlük çekilen meslek grubu % 1,2 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve %0,2 ile Yöneticiler grubudur.

Grafik 34. Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

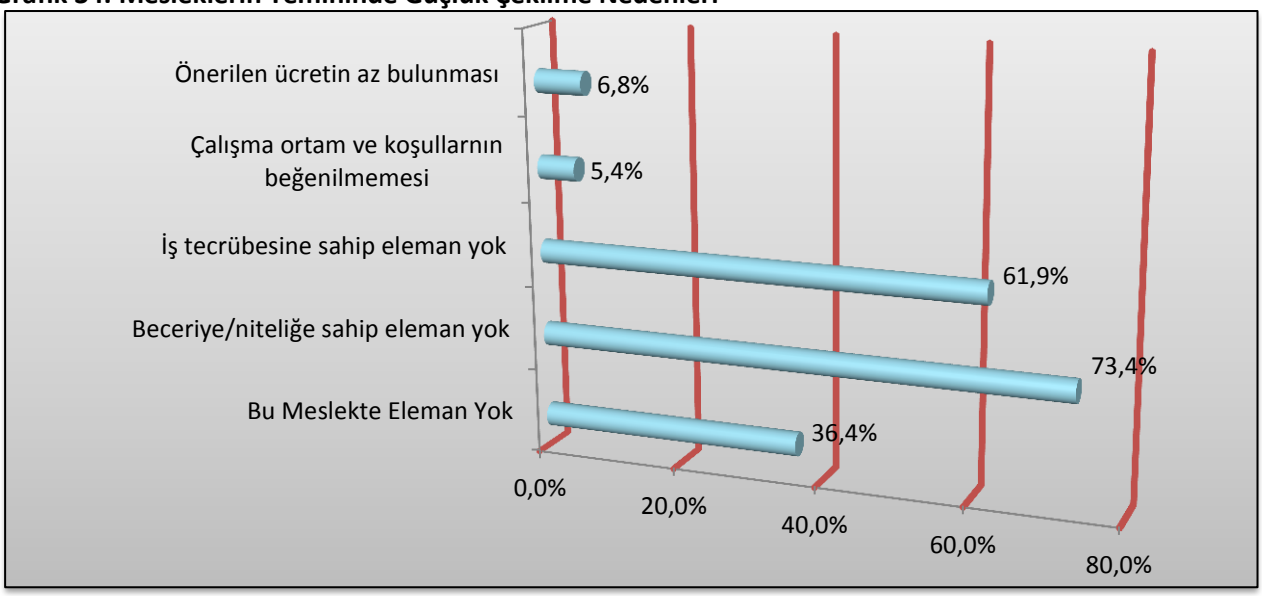

Kaynak: İl İPTA

Mesleklerin teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu % 73,4 oranında istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada % 61,9ile elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte ise % 36,4 ile eleman bulunamaması gelmektedir. İşverenler tarafından birden fazla temininde güçlük çekilme nedeni tercih edilebildiğinden toplam % 100'ü aşmaktadır.

Mesleklerin teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. Tabloda dikkat çekici olan unsurun, mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinin arasında önerilen ücretin az bulunması faktörünün olmamasıdır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisi kısa (altı aylık) ve orta (bir yıllık) dönemler itibariyle ölçülmek istenmiştir.

Tablo 29. 2013 Yılı Aralık Ayı ve 2014 Yılı Haziran Ayı İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranı (%)

SEKTÖRLER	31 ARALIK 2013 BEKLENTİSİ	30 HAZİRAN 2014 BEKLENTİSİ
İMALAT	16,0%	1,1%
İNŞAAT	0,0%	3,4%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA	7,0%	2,4%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	4,7%	10,3%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	6,8%	3,4%
BİLGİ VE İLETİŞİM	9,6%	6,8%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	25,0%	25,0%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	6,6%	0,2%
EĞİTİM	3,0%	1,5%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	2,1%	2,9%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	333%	133%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	7%	7,1%
Genel Toplam:	5,9%	2,9%

Kaynak: İl İPTA

Siirt İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2013 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 5,9 iken bu beklenti 2014 yılı Haziran ayı sonunda 3 puan azalış göstererek % 2,9 düşmüştür.

2013 yılı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 333 ile Kültür sanat Eğlence Dinlence ve spor % 25 ile Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler ve % 16 ile İmalat sektörü olduğu görülecektir. 31 Aralık itibariyle istihdam artışı beklenmeyen tek sektör İnşaat sektörüdür.

2014 yılı 30 Haziran itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 131 ile Kültür sanat Eğlence Dinlence ve spor, % 25 ile Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler ve % 10 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü olduğu görülecektir.

Her iki dönemde de diğer sektörlere büyük fark atarak yüksek oranda istihdam artışı beklenen sektörün Kültür sanat Eğlence Dinlence ve spor sektörü olması dikkat çekicidir.

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

Türkiye genelinde yürütülen araştırma kapsamında işverenlerin gelecek dönemler için eleman sayısındaki artış ya da azalışları hakkında görüşleri alınarak bir takım sayısal verilere dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler neticesinde

Tablo 30. İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek- %

31 ARALIK 2013		30 HAZİRAN 2014	
Meslekler	**Oran**	**Meslekler**	**Oran**
Beden İşçisi (İnşaat)	17,2%	Beden İşçisi (İnşaat)	10,7%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	11,5%	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	9,4%
Futbolcu	7,1%	İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina	7,5%
Pazarlamacı	4,6%	Betonarme Demircisi	7,5%
Ağır Kamyon Şoförü	4,4%	Satış Danışmanı	5,1%
Güvenlik Görevlisi	3,6%	Doğalgaz Tesisat Teknisyeni	4,6%
Ütücü	3,4%	Mermer İşçisi	4,6%
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	3,3%	Sıvacı	3,8%
Sıvacı	3,0%	Sağlık Memuru	3,7%
Beden İşçisi (Temizlik)	2,8%	Garson (Servis Elemanı)	3,4%
Toplam	**60,9%**	**Toplam**	**60,3%**

Kaynak: Siirt ve Türkiye İPA 2013

31 Aralık 2013 itibariyle meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında Siirt için ilk üç sırada Beden İşçisi (İnşaat), El Ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Futbolcu mesleği yer almaktadır. 30 Haziran 2014 itibariyle meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında Siirt için ilk üç sırada Beden İşçisi (İnşaat), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle) ve İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina mesleği şeklindedir.

Her iki dönemde de dikkat çekici olan Beden İşçisi (İnşaat) mesleğinin en çok artış beklenenler arasında ilk sırada olmasıdır.

SONUÇ

Siirt ilini kapsayan işgücü piyasası analiz çalışması esas olarak, Siirt ilinin sektörel bazda işgücü talep ve arzına ilişkin güncel durumu tespit etmek, bunun sonucunda elde edilen verilerle işgücü piyasasının temel dinamiklerinin belirlenmesi sonucu, istihdam politikalarına yön vermektir.

Yapılan çalışmalarda 10 + istihdamlı toplam 347 işyeri yetkilisi ile yüz yüze görüşülmüş, 19 işyerine ise adreslerin güncel olmaması, işyerlerinin kapanması gibi nedenlerden dolayı ulaşılamamıştır. Adres listesi güncelleştirilmesine ve araştırma 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. Çalışmada yer alan istatistiksel veriler TÜİK verileri ile Çalışma ve İş Kurumu Siirt İl Müdürlüğü kaynaklarından yararlanılmıştır.

İş Gücü Piyasası Analiz Çalışması iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde işgücü piyasasını genel görünümü yani ekonomik veriler, nüfus göstergeleri, eğitim göstergeleri, genel işgücü göstergeleri ve İŞKUR' a kayıtlı işgücü göstergelerine ilişkin tablo grafik yorum değerlendirme ve analizler yer almaktadır. İkinci bölümde ise Siirt ilinin işgücü piyasasının arz ve talep durumu, işyerleri ve mevcut istihdam, açık işler, temininde güçlük çekilen meslekler, 2013 yılında işe giriş ve çıkışlar, gelecek dönem istihdam eğilimleri (istihdam artışı beklenen meslekler) ortaya konularak elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında Siirt iline genel bir değerlendirme yapacak olursak, ilde kent nüfusunun daha fazla olduğu ancak Türkiye ortalamasının altında olduğunu, kadın ve erkek nüfusunun birbirine yakın olduğu sonucuna varmaktayız. Ancak ildeki genel eğitim düzeyi düşüktür. Çalışan nüfusun yarıdan fazlası lise ve altı eğitimlilerden oluşmaktadır. Okuryazar olmayan ve diplomasız olan nüfusun büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.

Siirt'te toplam çalışan sayısının yalnızca % 12' sini kadınlar oluşturmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altındadır. Bu kapsamda Türkiye'de dünya ortalamasının altındadır. Yerel düzeyde kadın istihdamının artırılmasına yönelik faaliyetler söz konusudur. Ancak bu çalışmaların meyveleri uzun vadede alınacaktır.

Siirt ilinde istihdam ve işgücüne katılım Türkiye ortalamasının çok altındadır. Özellikle bu nedenle Siirt göç veren bir ildir. En fazla göç eden nüfus çalışma yaşındaki nüfustur. Bu olumsuzlukları gidermek için İŞKUR mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitimler, toplum yararına çalışma programları, meslek danışmanlığı faaliyetlerini yürütmektedir. Bu faaliyetlerin olumlu sonuçları zamanla görülmektedir.

Siirt ilinde işgücü piyasası araştırması anket çalışmasına katılan işletmelerin çoğunluğunu Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile İnşaat sektörü oluşturmaktadır. Açık işlerin en fazla olduğu sektörde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Ancak en fazla açık iş eğitimden çok belirli bir beceriye sahip mesleklerde söz konusudur.

Araştırma kapsamında işletmelere açık işlerin karşılanma yolları da sorulmuştur. İşverenlerin büyük bir çoğunluğu açık işlerini İŞKUR aracılığı ile karşıladıklarını dile getirmişlerdir. Bu da İŞKUR' un istihdamda ne kadar etkin olduğunu göstermektedir.

Anket çalışmasında işverenlere açık işleri karşılamada en çok talep ettikleri eğitim ve beceri düzeyleri de sorulmuştur. Beceri düzeyi olarak en çok ''yeterli bilgi'', eğitim düzeyi olarak ise ''lise ve altı eğitimliler'' ile ''Lisans" cevabı dikkat çekmiştir. Ayrıca mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri ise büyük oranda yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman olmamasından kaynaklanmaktadır.

Siirt ili, işgücü piyasası araştırması anket çalışması kapsamında temininde güçlük çekilen meslekler de işverenlere sorulmuştur. Temininde en çok güçlük çekilen meslek Pazarlamacı mesleğidir Pazarlamacı mesleğini El Ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleği takip etmektedir.

Çalışma kapsamında işverenlerin gelecek dönem istihdam eğilimleri de kısa ve orta vadede genel olarak belirlenmiştir. Buna göre kısa vadede istihdam artışı beklentisi % 5,8 iken orta vadede bu oran 3 puan azalış göstererek 2,9' a düşmüştür.

.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB, işyeri Durumları

TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR

..... İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI

İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü piyasası araştırması ile İlimizde İstihdam ve İşsizlik sorununun çözümü için İşgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. İhtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi verme ve gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, İstatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim İşyerlerinden İş ve İşgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi İstihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan kaynakları, personel, İşletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. **Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.**

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:									
İşyerinin Yasal Ünvanı	:									
İşyerinin Tabela Ünvanı	:									

Sayfa 1

ADRES BİLGİLERİ

İL	:	.....
İLÇE	:	
KÖY	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
DIŞ KAPI NO	:	
İÇ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/e-posta	:	.....(.....)/ .....@.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı	:	Unvanı	:
Tarih	:	Telefonu	:
E-posta	:	İmza/Kaşesi	:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlileri"nce" doldurulacaktır.

Bu İşyeri adresi formu ziyaretçi vekoordinatör ile kontrolü okuduktan sonra uygulamaya veriyi elde eden ziyaretçi ile kontrolüne uygun yapılmıştır. Aksi halde.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAX	E-POSTA
.....Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz?
(Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve parekende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi?
(Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)

Aynı	Değişmiş

Sonraki Sayfaya Geçiniz

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S6: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S6.1: Eleman İhtiyacı duymuyoruz. ☐ ⟹ Soru 6'ya geçiniz.

01	02	03	04									05	06				
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (sayısal beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği									İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		1	2	3	4	5
		☐											☐					

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
5.6: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse	6.3'e geçiniz
	Hayırsa	6.1 veya 6.2 geçiniz
5.6.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.		7.sorıya geçiniz
5.6.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
56.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse	7.3'e geçiniz
	Hayırsa	7.1 veya 7.2 geçiniz
5.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını beklemiyorum.		8.sorıya geçiniz
5.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
57.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
5.8: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse	8.3'e geçiniz
	Hayırsa	8.1 veya 8.2 geçiniz
5.8.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.		9.sorıya geçiniz
5.8.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
58.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.9: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse	9.3'e geçiniz
	Hayırsa	9.1 veya 9.2 geçiniz
5.9.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını düşünmüyorum.		10.sorıya geçiniz
5.9.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
59.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal Azalış	

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER							
10: 2013 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?							
10.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok.		Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.					
01	02	03	04				
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çeklime Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5

Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve yüzde 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formülü aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h^{\,2} v\left(\bar{y}_h\right) = N_h^{\,2} \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right) \right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi

R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İller				Örnekleme Yapılan İller	
Balıkesir	1.585	Kastamonu	481	Adana	1.677
Manisa	1.582	Yozgat	475	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Amasya	445	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Niğde	423	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Bolu	406	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Karaman	393	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Yalova	386	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	Burdur	364	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	Şırnak	345	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Bartın	303	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Karabük	299	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Bilecik	291	Konya	1.658
Ordu	962	Bingöl	281	Mersin	1.572
Kütahya	890	Sinop	280	Muğla	1.478
Erzurum	856	Erzincan	278	Trabzon	1.393
Van	850	Kırşehir	260	**Örneklem Toplam**	**24.934**
Zonguldak	832	Artvin	244		
Sivas	804	Kırıkkale	240	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Siirt	233	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753	Bitlis	216		
Düzce	736	Ağrı	213	GENEL TOPLAM	**65.723**
Uşak	691	Çankırı	212		
Giresun	687	Muş	192		
Mardin	677	Kars	177		
Osmaniye	671	Iğdır	162		
Adıyaman	644	Gümüşhane	127		
Batman	641	Kilis	119		
Rize	607	Hakkari	117		
Aksaray	602	Tunceli	93		
Nevşehir	559	Bayburt	77		
Edirne	517	Ardahan	57		
Isparta	505	**Tamsayım toplamı**	**38.698**		
Kırklareli	485				

Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ	TAM SAYIM YAPILAN	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1286	1149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	**Örneklem Toplam**	**19.588**	**16.338**
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	2.050	1.802	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkari	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
Iğdır	277	246	Yalova	520	469			
Isparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam	81.264	71.381			
Karaman	510	442						

Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2012 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü } Arzı\ (\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\ddot{u}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer İşinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü arzı (istihdam+işiz)}}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- İçinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR).

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen net sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri

1- Temel İşgücü Göstergeleri

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (yüzde)	İstihdam oranı (yüzde)	İşsizlik oranı (yüzde)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4

Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

2- İstihdamın Sektörel Dağılımı

İl	İstihdam (000)	Tarım (000)	Sanayi (000)	Hizmet (000)	Tarım (yüzde)	Sanayi (yüzde)	Hizmet (yüzde)
Toplam	**24 320**	**5 531**	**6 605**	**12 184**	**22,7**	**27,2**	**50,1**
Adana	595	113	170	312	19,0	28,6	52,4
Adıyaman	187	95	34	58	50,8	18,4	30,8
Afyonkarahisar	237	96	53	88	40,4	22,5	37,1
Ağrı	151	54	42	55	35,8	28,0	36,1
Amasya	116	54	17	45	46,3	14,9	38,8
Ankara	1 570	75	349	1 146	4,8	22,2	73,0
Antalya	790	214	108	468	27,1	13,6	59,3
Artvin	73	29	11	33	40,1	14,7	45,2
Aydın	359	118	77	164	32,8	21,4	45,8
Balıkesir	426	169	81	176	39,7	19,0	41,3
Bilecik	72	15	27	30	21,3	37,1	41,7
Bingöl	78	27	16	35	35,0	20,7	44,3
Bitlis	91	40	13	39	43,6	13,7	42,7
Bolu	99	30	22	47	29,8	22,7	47,5
Burdur	97	45	17	35	46,3	17,8	35,8
Bursa	916	132	390	394	14,4	42,6	43,0
Çanakkale	195	76	34	85	38,8	17,5	43,8
Çankırı	65	29	11	25	45,1	16,3	38,5
Çorum	183	69	49	65	37,4	27,0	35,6
Denizli	360	106	116	138	29,3	32,3	38,4
Diyarbakır	347	82	87	178	23,6	25,2	51,3
Edirne	177	63	28	86	35,6	16,0	48,4
Elazığ	159	45	32	82	28,5	20,1	51,4
Erzincan	74	29	9	36	38,6	12,5	48,8
Erzurum	242	110	32	100	45,3	13,3	41,4
Eskişehir	247	38	80	129	15,5	32,4	52,1
Gaziantep	460	75	172	213	16,3	37,5	46,2
Giresun	153	70	26	56	46,1	17,0	37,0
Gümüşhane	41	16	7	18	38,2	17,5	44,3
Hakkari	62	12	6	44	19,5	9,7	70,8
Hatay	423	107	103	213	25,3	24,3	50,3
Isparta	152	62	22	68	40,8	14,7	44,5
Mersin	517	166	101	250	32,0	19,6	48,4
İstanbul	4 565	31	1 677	2 857	0,7	36,7	62,6
İzmir	1 330	156	404	770	11,8	30,3	57,9
Kars	102	49	16	37	48,3	15,4	36,3
Kastamonu	156	82	20	54	52,8	12,7	34,5
Kayseri	368	54	135	179	14,6	36,7	48,7
Kırklareli	140	35	43	62	25,0	31,0	44,0
Kırşehir	75	29	15	31	38,6	19,9	41,5
Kocaeli	502	22	221	258	4,4	44,1	51,5
Konya	649	205	155	289	31,6	23,8	44,5
Kütahya	195	76	50	69	39,0	25,7	35,3
Malatya	230	78	47	105	34,0	20,2	45,7
Manisa	520	212	131	178	40,7	25,1	34,2
Kahramanmaraş	307	97	97	112	31,8	31,7	36,5
Mardin	177	58	31	88	32,8	17,4	49,8
Muğla	343	107	50	186	31,1	14,7	54,2
Muş	115	65	17	34	56,2	14,4	29,4
Nevşehir	110	47	16	47	42,6	14,2	43,2

Niğde	122	58	22	42	47,5	18,4	34,1
Ordu	282	138	57	88	48,8	20,1	31,1
Rize	108	39	26	43	36,3	23,8	39,9
Sakarya	281	71	89	121	25,2	31,7	43,2
Samsun	434	169	90	175	38,9	20,8	40,3
Siirt	73	23	12	38	31,7	16,3	52,0
Sinop	77	27	20	30	35,2	26,0	38,8
Sivas	194	73	42	78	37,8	21,8	40,3
Tekirdağ	317	49	148	121	15,4	46,6	38,1
Tokat	207	102	34	71	49,1	16,3	34,6
Trabzon	281	103	55	123	36,7	19,5	43,8
Tunceli	35	8	3	25	21,6	7,8	70,6
Şanlıurfa	400	191	58	151	47,6	14,5	37,8
Uşak	132	52	35	45	39,5	26,4	34,1
Van	249	65	83	101	26,1	33,4	40,5
Yozgat	159	78	29	52	48,8	18,4	32,9
Zonguldak	220	58	67	96	26,2	30,4	43,5
Aksaray	139	59	31	50	42,2	22,0	35,8
Bayburt	32	16	5	11	50,0	14,4	35,6
Karaman	81	32	20	29	39,7	25,1	35,2
Kırıkkale	75	16	16	43	21,2	21,5	57,3
Batman	112	30	26	56	26,5	23,5	50,0
Şırnak	93	15	13	65	15,7	14,5	69,8
Bartın	69	25	18	26	36,3	26,5	37,2
Ardahan	47	31	2	14	66,2	3,8	30,0
Iğdır	66	32	8	25	49,0	12,3	38,7
Yalova	69	8	20	41	11,7	29,0	59,2
Karabük	67	10	18	39	15,0	26,8	58,2
Kilis	41	18	7	17	42,9	16,5	40,6
Osmaniye	132	34	39	59	25,8	29,6	44,5
Düzce	130	42	43	45	32,1	33,3	34,6

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

Ek 4- Diğer Tablolar

Ek 4-A: Cinsiyetlere Göre Bölgesel İşgücü Piyasası Göstergeleri (2012)

	15 + nüfus (000)	İşgücü (000)	İstihdam (000)	İşsiz (000)	İşgücüne katılma oranı (yüzde)	İşsizlik oranı (yüzde)	İstihdam oranı (yüzde)	İşgücüne dahil olmayan nüfus (000)
Erkek								
	26.951	**19.147**	**17.512**	**1.635**	**71,0**	**8,5**	**65,0**	**7.804**
TR10 *(İstanbul)*	4.962	3.648	3.281	367	73,5	10,1	66,1	1.314
TR21 *(Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)*	653	492	465	27	75,3	5,5	71,2	162
TR22 *(Balıkesir, Çanakkale)*	646	418	399	19	64,7	4,6	61,7	228
TR31 *(İzmir)*	1.541	1.123	992	130	72,9	11,6	64,4	418
TR32 *(Aydın, Denizli, Muğla)*	1.114	806	753	52	72,3	6,5	67,6	309
TR33 *(Manisa,Afyon,Kütahya, Uşak)*	1.057	779	744	34	73,7	4,4	70,4	278
TR41 *(Bursa, Eskişehir, Bilecik)*	1.433	1.002	942	60	69,9	6,0	65,7	431
TR42 *(Kocaeli,Sakarya Düzce,Bolu, Yalova)*	1.302	970	884	86	74,6	8,9	67,9	331
TR51 *(Ankara)*	1.786	1.263	1.165	97	70,7	7,7	65,3	523
TR52 *(Konya, Karaman)*	790	576	546	30	72,9	5,3	69,0	214
TR61 *(Antalya, Isparta, Burdur)*	1.007	760	706	54	75,5	7,1	70,2	247
TR62 *(Adana, Mersin)*	1.328	959	870	89	72,2	9,3	65,5	369
TR63 *(Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)*	1.022	729	649	80	71,3	10,9	63,5	293
TR71 *(Kırıkkale,Aksaray, Niğde,Nevşehir, Kırşehir)*	538	374	348	26	69,4	6,9	64,6	165
TR72 *(Kayseri, Sivas, Yozgat)*	825	600	549	50	72,7	8,4	66,6	225
TR81 *(Zonguldak, Karabük, Bartın)*	395	281	263	18	71,2	6,5	66,6	114
TR82 *(Kastamonu, Çankırı, Sinop)*	287	198	188	10	69,1	5,1	65,6	89
TR83 *(Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)*	980	651	617	34	66,4	5,2	63,0	329
TR90 *(Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)*	952	656	605	51	68,9	7,8	63,5	297
TRA1 *(Erzurum, Erzincan, Bayburt)*	332	234	217	17	70,4	7,3	65,2	98
TRA2 *(Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)*	366	275	250	25	75,3	9,1	68,4	90
TRB1 *(Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)*	592	412	376	36	69,6	8,7	63,5	180
TRB2 *(Van, Muş, Bitlis, Hakkari)*	619	435	390	45	70,2	10,3	63,0	184
TRC1 *(Gaziantep, Adıyaman, Kilis)*	797	582	511	71	73,0	12,2	64,1	215
TRC2 *(Şanlıurfa, Diyarbakır)*	1.033	540	499	41	52,3	7,6	48,3	492
TRC3 *(Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)*	593	384	301	83	64,8	21,7	50,7	208
Kadın								
2012 YILI	**27.773**	**8.192**	**7.309**	**883**	**29,5**	**10,8**	**26,3**	**19.581**
TR10 *(İstanbul)*	4.952	1.415	1.212	203	28,6	14,4	24,5	3.537
TR21 *(Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)*	647	221	195	26	34,2	11,7	30,2	426
TR22 *(Balıkesir, Çanakkale)*	666	202	188	14	30,4	7,0	28,3	464
TR31 *(İzmir)*	1.602	549	432	117	34,3	21,2	27,0	1.053
TR32 *(Aydın, Denizli, Muğla)*	1.162	481	434	46	41,4	9,7	37,4	681
TR33 *(Manisa,Afyon,Kütahya, Uşak)*	1.079	391	375	17	36,3	4,2	34,7	688
TR41 *(Bursa, Eskişehir, Bilecik)*	1.433	402	359	43	28,1	10,8	25,0	1.031
TR42 *(Kocaeli,Sakarya Düzce,Bolu, Yalova)*	1.305	428	368	60	32,8	14,0	28,2	877
TR51 *(Ankara)*	1.861	508	437	71	27,3	13,9	23,5	1.353
TR52 *(Konya, Karaman)*	823	213	195	17	25,8	8,2	23,7	610
TR61 *(Antalya, Isparta, Burdur)*	1.052	411	368	43	39,0	10,4	35,0	642
TR62 *(Adana, Mersin)*	1.372	391	338	53	28,5	13,7	24,6	980
TR63 *(Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)*	1.108	301	273	28	27,1	9,2	24,6	807
TR71 *(Kırıkkale,Aksaray, Niğde,Nevşehir, Kırşehir)*	573	141	132	9	24,7	6,4	23,1	431
TR72 *(Kayseri, Sivas, Yozgat)*	832	252	233	19	30,3	7,5	28,0	580
TR81 *(Zonguldak, Karabük, Bartın)*	413	189	172	16	45,6	8,6	41,7	225
TR82 *(Kastamonu, Çankırı, Sinop)*	307	126	118	8	41,0	6,4	38,3	181
TR83 *(Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)*	1.034	331	308	22	32,0	6,8	29,8	703
TR90 *(Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)*	1.030	444	426	18	43,1	4,0	41,4	586
TRA1 *(Erzurum, Erzincan, Bayburt)*	343	93	90	4	27,2	3,8	26,1	250
TRA2 *(Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)*	350	118	114	4	33,7	3,3	32,6	232
TRB1 *(Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)*	628	198	182	16	31,4	8,1	28,9	431
TRB2 *(Van, Muş, Bitlis, Hakkari)*	629	137	131	6	21,9	4,5	20,9	491
TRC1 *(Gaziantep, Adıyaman, Kilis)*	841	133	120	13	15,8	10,1	14,2	708
TRC2 *(Şanlıurfa, Diyarbakır)*	1.089	70	69	1	6,4	1,0	6,4	1.019
TRC3 *(Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)*	642	48	39	9	7,5	18,3	6,1	594
KAYNAK:TÜİK								

Ek 4- B: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2013/1. DÖNEM									
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.590	78.462	2.398	2.814	1.492	2.248	3,0	1,9	2,9
İmalat	47.378	1.991.454	113.084	134.403	101.196	79.726	5,4	5,1	4,0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	590	37.568	494	510	534	538	1,3	1,4	1,4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	389	28.801	532	559	219	524	1,8	0,8	1,8
İnşaat	29.776	653.825	22.728	45.631	36.993	35.600	3,4	5,7	5,4
Toptan ve perakende ticaret	45.281	925.382	44.837	61.834	48.878	46.739	4,6	5,3	5,1
Ulaştırma ve depolama	10.977	289.106	8.628	13.091	6.680	10.241	2,9	2,3	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11.428	282.720	16.875	22.200	1.700	15.535	5,6	0,6	5,5
Bilgi ve iletişim	2.325	71.742	2.814	2.764	4.272	3.881	3,8	6,0	5,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.382	97.973	2.064	2.340	3.754	3.874	2,1	3,8	4,0
Gayrimenkul faaliyetleri	1.487	32.464	1.370	1.891	2.058	2.669	4,1	6,3	8,2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.034	182.122	7.261	10.595	8.681	14.246	3,8	4,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.690	490.060	17.891	19.887	34.422	35.670	3,5	7,0	7,3
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik	2	27	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	5.319	153.509	3.861	5.693	3.671	2.659	2,5	2,4	1,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.111	165.943	7.017	9.896	5.126	4.929	4,1	3,1	3,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	766	19.251	623	852	-12	546	3,1	-0,1	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	4.142	94.944	5.606	5.988	4.243	8.707	5,6	4,5	9,2
TOPLAM	183.667	5.595.354	258.082	340.950	263.906	268.334	4,4	4,7	4,8